

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI**

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ MÜZİK BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÇALIŞMA
MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN UNSURLAR**

**Hazırlayan
Serdal KILINÇ**

**Danışman
Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER**

Yüksek Lisans Tezi

**Eylül 2017
KAYSERİ**

**T.C.
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ANASANAT DALI**

**GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ MÜZİK BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÇALIŞMA
MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN UNSURLAR**

(Yüksek Lisans Tezi)

**Hazırlayan
Serdal KILINÇ**

**Danışman
Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER**

**Eylül 2017
KAYSERİ**

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Serdal KILINÇ

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

“Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Motivasyonlarını Etkileyen Unsurlar” adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

Serdal KILINÇ

Danışman

Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER

Müzik Anasanat Dalı Başkanı

Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER

KABUL VE ONAY SAYFASI

Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER danışmanlığında Serdal KILINÇ tarafından hazırlanan “**Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Motivasyonlarını Etkileyen Unsurlar**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Anasanat Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

29/09/2017

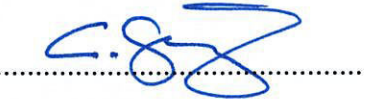
JÜRİ :

İmza

Danışman : Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER

Üye : Doç. Dr. Cenk GÜRAY

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ali ÖZDEK

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 02.11.2017 tarih ve 23/02 sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Levent ÇORUH
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Araştırmanın her aşamasında motive edici yaklaşımları ve değerli katkılarıyla beni yönlendiren danışman hocam Sayın Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER başta olmak üzere, araştırmaya önerileriyle sağladığı desteklerinden ötürü Yrd. Doç. Dr. Ali ÖZDEK'e, tezin savunma aşamasında yaptığı önemli kritikleriyle Doç. Dr. Cenk GÜRAY'a, yakın zamanda aramızdan ayrılan ve araştırmanın çeşitli safhalarında değerli katkıları bulunan Yrd. Doç. Dr. Afşın ÖNER'e, Arş. Gör. Mehmet ARSLANBOĞA'ya, yaşamım boyunca beni her zaman destekleyen aileme ve değerli eşime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Serdal KILINÇ
Kayseri, Eylül 2017

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÇALIŞMA MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN UNSURLAR

Serdal KILINÇ

Erciyes Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü
Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2017
Danışman: Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER

ÖZET

Ülkemizde geç yaşlarda başlayan müzik eğitimi, gerek eğitim fakültelerinin gerekse güzel sanatlar fakültelerinin ilgili bölümlerinde çözüm bekleyen bazı sorunlarla birlikte yürümektedir. Bu sorunlara en etkili çözümler, her ne kadar ülkenin sanat eğitimi politikalarını güncelleyerek bulunabilecek olsa da mevcut duruma yönelik olarak birtakım iyileştirme çalışmalarının yapılması, müzik eğitimcilerinin üzerine düşen bir sorumluluktur. Çalışma, bu amaçla, Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin, çalgı çalışma motivasyonlarında etkili olan unsurları belirlemeye yönelik bir durum çalışması olarak planlanmıştır.

Erciyes Üniversitesi ile sınırlı olan ve betimsel bir yaklaşımla yürütülen bu araştırmada, son sınıf öğrencilerinden oluşan 20 kişi ile görüşme yapılmış ve her görüşme ortalama 25 dakika sürmüştür. Görüşmelerde, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin dikte edilmesinin ardından, içerik analizleri yapılarak, öğrencilerin çalışma motivasyonlarını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen sebepler belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen unsurların; çalgı seçimleri, sağlık sebepleri, çalışma ortamının fiziksel yeterliği, sosyal dönütler, sınav dönütleri, eğitimci vasıfları, eğitim sistemi, ekonomik durum, üst düzey icracılar, duyuşsal etkenler, mesleki hedef ve çalışma alışkanlıklarına yönelik tutumlar çerçevesinde biçimlendiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, Çalgı eğitimi, Motivasyon.

**THE EFFECTS OF THE MOTIVATION OF PRACTISING A MUSICAL
INSTRUMENT OF THE STUDENTS OF MUSIC DEPARTMENT OF FINE
ARTS FACULTY**

Serdal KILINÇ

**Erciyes University, Institution of Fine Arts
Master Thesis, September 2017
Advisor: Prof. Dr. N. Oya LEVENDOĞLU ÖNER**

ABSTRACT

The music education starts at later ages carries out in cooperation with some problems waiting solution at related departments of both education faculties and fine arts faculties. Although the most effective solutions of these problems can be found by updating art education policies, it is a responsibility of music educators to make a set of improvements of present situation. For this purpose, this study is planned as a situational study to determine the effects that affect the motivation of practising a musical instrument of the students study at music department of fine arts faculty.

In this research conducted with descriptive approach and restricted to Erciyes University, an interview has been made with 20 final year students and every interview takes approximately 25 minutes. In these interviews half structured interview form used. After dictating of data, by making content analysis, the positive and negative reasons affect the motivation of the students determined.

As a result of study, the effects that affect the motivation of practising a musical instrument of the students are determined by the musical instrument choice of the students, health reasons, the physical adequacy of work environment, social feedbacks, examination feedbacks, the qualifications of the educators, system of education, economical situation, high level executors, affective components, professional goal and the attitudes of study habits.

Key Words: Music Education, Instrumental Education, Motivation.

İÇİNDEKİLER

GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ MÜZİK BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÇALIŞMA MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN UNSURLAR

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
GİRİŞ	1

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Müzik Eğitimi	6
1.2. Çalgı Eğitimi ve Motivasyon	7
1.3. Motivasyonla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar	9
1.3.1. Davranışçı Yaklaşım	9
1.3.2. Bilişsel Yaklaşım.....	9
1.3.3. Hümanistik Yaklaşım	10
1.3.4. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı	11

2. BÖLÜM

YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Yöntemi.....	13
--------------------------------	----

3. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

3.1. Çalgı Seçimi	15
-------------------------	----

3.2. Sağlık Sebepleri	17
3.3. Çalışma Ortamının Fiziksel Yeterliği	19
3.4. Sosyal Dönütler	22
3.5. Sınav Dönütleri	24
3.6. Eğitimci Vasıfları	25
3.7. Eğitim Sistemi	28
3.8. Ekonomik Durum	29
3.9. Üst Düzey İcracılar	30
3.10. Duyuşsal Etkenler	31
3.11. Mesleki Hedef	35
3.12. Çalışma Alışkanlıkları	37
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	42
KAYNAKÇA	45
EKLER.....	49
ÖZGEÇMİŞ.....	67

GİRİŞ

Araştırmanın Konusu

Müzik eğitimi, muhteviyatında bireysel, sosyal ve kültürel dinamikleri barındıran, girift bir kavramdır. Bu karmaşık yapı, müzik eğitiminin sağlıklı koşullarda yürütülebilmesiyle ilgili hususların biçimlendirilmesine ve bu hususlara yönelik alternatif çözüm önerilerinin birbirinden farklı ve detaylı olmasına sebebiyet vermektedir. Müzik eğitiminin bu hususlarla ilgili en önemli ana başlıklarından birisini çalgı eğitimi temsil etmektedir.

Çalgı eğitiminin sağlıklı koşullar içerisinde yürütülebilmesi için müzik eğitiminde gerekli olan ana elementlerin yanı sıra çalgı eğitimine özgü birtakım unsurların esas alınması gerekmektedir. Bu gerekliliklerin, öğrenciler açısından güdüleyici ve sürekliliği sağlayıcı olması, çalgı eğitimiyle ilgili hedeflerin gerçekleştirilmesi açısından oldukça önemlidir.

Çalgı eğitiminde yaratmış olduğu bu çarpıcı etkiler bakımından, esas alınması gereken en önemli unsurlardan birisi motivasyondur. Motivasyon, öğrenciler üzerinde yaratmış olduğu etkiler nedeniyle yönlendirici nitelikleri olan, hassas dengelere sahip bir araçtır. Konuyla ilgili olarak Şahin'in (2004, 525) değerlendirmeleri oldukça aydınlatıcı niteliktedir:

Motivasyon, genellikle amaca yönelik davranışlarla ilişkili bir süreçtir. Yani bireyin bir amaca yönelmesi ya da harekete geçirilmesi anlamına gelmektedir. Her bireyin sürekli olarak tatmin etmeye çalıştığı bazı ihtiyaçları bulunmaktadır. Bireyde bu ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla motivasyon süreci başlar.

Motivasyonla ilgili literatürde yer alan tüm tanım ve değerlendirmelerin çalgı eğitimiyle de ilişkili olması bakımından, disiplinler arası çalışmaların çalgı eğitimini fonksiyonel

hâle dönüştürmede oldukça belirleyici etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Bu etkilerin, öğrencilerin sorumluluk alma, paylaşma, başarma, öğrenmeden haz alma gibi davranışsal sonuçlar etrafında biçimlenebileceği söylenebilir. (Özsoy, 2003, 166)

Çalgı eğitiminde öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonları üzerinde en belirleyici etkiye sahip unsurların, çalgıyla ilgili öğretim programları doğrultusunda biçimlendiği söylenebilir. Bu öğretim programları, her ne kadar öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarıyla ilgili unsurlara kaynaklık etse de motivasyonla ilgili alışkanlıkları biçimlendirmede yeterli olmayabilmektedir. Bu bakımdan, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarıyla ilgili tetikleyici etmenlerin, çalgı eğitimcileri ve çalgı eğitimcilerinin öğrencilerle ilgili motive edici yaklaşımları çerçevesinde biçimlendiği ve sürekli hâle geldiği söylenebilir.

Çalgı eğitiminin başarılı bir şekilde amacına ulaşması için, temelde, çalgı eğitimcileri ve öğrencilerin kendi sorumluluklarının bilincinde olarak, amaca uygun hareket etmeleri gerekmektedir. Öğrencilerin, çalgılarını çalma becerisini geliştirmesi, temelde çalgıya ayırdıkları zaman ve bu zamanı nasıl kullandıkları ile ilgili olmaktadır. Buradan hareketle, bu araştırmanın konusu, öğrencilerin çalgı çalışmalarına olumlu ya da olumsuz şekilde etki eden unsurları ortaya koymak ve çalgı eğitiminin daha etkin sonuçlar üretebilmesine katkı sağlamaktır.

Öğrencilerin çalgı çalışmada benimsedikleri prensiplerin yanı sıra bu prensipleri yönlendirici bir etki olarak çalgı eğitimcileri de önemli bir bileşen olarak rol oynamaktadır. Çalgı eğitimcilerinin konuyla ilgili olan yaklaşımlarını, öğrencilerin kişisel özellikleri, çalgılarına yönelik yaşantıları, çalgı çalışmalarına yönelik günlük tutumları, çalgı çalışmalarını etkileyen olumlu ya da olumsuz faktörler ve mesleki hedeflerini içeren elementler doğrultusunda şekillendirmesi gerekmektedir.

Çalgı eğitiminde oldukça belirleyici tesirleri olduğu düşünülen bu etmenler, eğitimle ilgili süreçlerin her aşamasında önemli etkiler yarattığı hâlde, gerek ülkemizin müzik eğitim politikaları, gerekse çalgı eğitimcileri tarafından kimi zaman ötelenen unsurlar olması nedeniyle önemli bir problem durumunu ve bu probleme bağlı bir gündemi oluşturmaktadır.

Bahsi geçen problem durumuna yönelik unsurların, tüm müzik eğitimi kurumlarında geçerli olduğu gibi, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü

öğrencileri için de geçerli olabileceği düşünülmüş ve konuyla ilgili araştırma sahası olarak bu kurum belirlenmiştir.

Problem Cümlesi

Bu noktadan hareketle, araştırmanın problem cümlesi şu şekilde oluşturulmuştur:

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen unsurlar nelerdir?

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalgı çalma becerisinin gelişmesi için çalgı için ayrılan günlük çalışma zamanı ve planının olması gereklidir. Bu planın uygulanması ise sistemli ve kesintisiz bir çalışma alışkanlığı gerektirmektedir. Buna bağlı olarak, araştırma, öğrencilerin çalışma alışkanlığı elde etmesinde ve çalgı çalışma motivasyonunda ne gibi faktörlerin etkili olduğunu ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Araştırma, çalgı çalışmaya olumlu ve olumsuz etki eden sebeplerin ortaya konarak, eğitim kalitesini iyileştirmeye yönelik çözüm önerileri sunması bakımından önemlidir.

İlgili Araştırmalar

Aydar, Ç. ve S. Özmenteş. (2005). “Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Çalgı Eğitimindeki Sorunları ve Kişisel Özellikleri Arasındaki İlişkiler”. *Millî Eğitim Dergisi*, 168.

Bu çalışmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri (AGSL) Müzik Bölümü öğrencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar ile onların kişisel özellikleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü öğrencilerinin, çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunların, onların yaşları, okumakta oldukları okul ve çalmakta oldukları çalgıya göre önemli farklılıkların olduğu ortaya konmuştur.

Özmenteş, G. ve S. Özmenteş. (2009). “Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri”. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.

Bu araştırmada, çalgı eğitiminde öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile bireysel özellikleri ve performans düzeyleri arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Yöntem olarak ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları, onların yaşlarına, günlük çalgı çalışma sürelerine ve okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar göstermekteyken, cinsiyetlerine, bireysel çalgılarına ve çalgı deneyimlerine göre önemli farklılıklar göstermediği ortaya konmuştur.

Kkosmanoğlu, H. O. (2013). “N.E.. A.K.E.F. Müzik Eğitimi A.B.D. ğrencilerinin Bireysel algı Dersi alışma Durumları Hakkındaki Görüşleri”. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 30-52.

Bu araştırma, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Müzik ğretmenliği Anabilim Dalı ğrencilerinin, bireysel çalgı dersine ilişkin genel çalışma durumlarını tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmadaki veriler kaynak tarama ve anket yöntemiyle elde edilerek durum tespiti yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin bireysel çalgılarına genel çalışma durumları hakkındaki görüşleri tespit edilerek alana yarar sağlayacağı düşünülen öneriler getirilmiştir.

Sungurtekin, M. (2010). “Motivasyon ve algı Eğitimindeki Yeri”. *E-Journal of New World Sciences Acedemy*, 5 (1), 28-34.

Bu araştırmada, motivasyonu genel olarak tanıma, çalgı eğitiminde motivasyonun yerine, gelişim çağında ve niversite düzeyindeki çalgı eğitimi öğrencilerine model almaya, çalgı eğitiminde ğretmen-ğrenci gdlemesindeki rolüne ilişkin görüşlere yer verilmiştir. Araştırma sonucunda, motivasyonun bireylerin gelişim süreçlerinde ne kadar etkili ve yararlı olduğu, aynı zamanda da müzik eğitimi kapsamında yer alan çalgı eğitiminde de başarı sağlama yolunda oldukça önemli bir yere sahip olduğu ortaya konmuştur.

Büyükkayıkçı, G. E. (2004). *Türkiyede'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Yaylı algı ğrencilerinin Günlük Bireysel alışma Yöntemleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.

Bu araştırmada, Türkiye'deki Eēitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eēitimi Bölümleri Müzik Eēitimi Anabilim Dallarını yaylı çalgı ērencilerinin, günlük bireysel çalışma yöntemlerini tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada kullanılan nitel bilgiler kaynak tarama/çözümlene, nicel bilgiler ise anket yöntemiyle toplanmıştır. Yaylı algı ērencilerinin uyguladıkları günlük bireysel çalışmalarında çalgılarına ne kadar sıklıkta, nerede, ne zaman çalıştıkları ve ne kadar süre ayırdıkları, çalışmalarını etkileyen olumlu ve olumsuz etkenler, çalışmalarının kapsamı, çalışmalarında izledikleri sıra, çalışmalarında yer verdikleri yaratıcı çalışmalar, çalışırken karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları çözmede izledikleri yollar tespit edilmiştir.

zmenteş, S. (2004). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü ērencilerinin çalgı alışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve çözüm nerileri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eēitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eēitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.

Bu araştırmada, Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü ērencilerinin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunları saptanmış ve bu sorunlar ile onların kişisel ve sosyo-ekonomik özellikleri arasındaki ilişkileri incelenmiştir. Yöntem olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, ērencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları konsantrasyon ile ilgili sorunların en yüksek düzeyde olduēu bulunmuş ve ērencilerin çalgı çalışma sürecinde karşılaştıkları sorunlar; yaşları, okumakta oldukları okul, sınıf, çalmakta oldukları çalgı ve anadal çalgı ēretmenlerinin cinsiyetine göre önemli farklılıklar gsterdiēi ortaya konmuştur.

Yukarıdaki araştırmalarda, genel olarak yöntemin nicel geleneēe ait yollarla kurgulandıēı ve sonuçların da bu geleneēin özelliklerini tařıdıēı görülmektedir. Bu alışma ise insan doēasını, duygu ve düşüncelerini, derinden tanımaya fırsat veren nitel araştırma geleneēi üzerinden yrtlmştir. Yapılan görüşmelerde, ērencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen faktörler, kendi dünyaları üzerinden anlaşılmaya çalışılmış, bu konudaki duygu ve düşüncelerinin detaylı olarak ortaya çıkmasına fırsat verilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yolu ile çözümlenerek, bulgular oluşturulmuştur.

1. BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Müzik Eğitimi

Eğitim, hayatın her alanında bireylere hedeflenen doğrultuda düşünce ve davranış değişikliği kazandıran, çoğu zaman planlanmış bir süreçtir. Yaşamı, daha nitelikli bir hâle getirmek için insan doğduğu andan itibaren bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde çeşitli eğitim ortamlarının içinde bulunmaktadır. Literatürde, eğitim kavramına yönelik birbirine benzer tanımlar görmek mümkündür. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Ertürk (1986, 12)'e göre eğitim “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir.” Fidan ve Erden (2001, 2)'e göre eğitim “en genel anlamıyla, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir.” Eğitimle ilgili çeşitli tanımlardan birini ise Demirel (2011, 6) “genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir. Diğer bir deyişle, eğitim sürecinden geçen kişinin davranışlarında bir değişme olması beklenmektedir.” şeklinde ifade etmiştir. Sönmez (2005, 2) ise eğitimi “fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istedik biyokimyasal değişiklikler oluşturma süreci şeklinde ” ifade etmiştir.

Yukarıda verilen tanımların tamamında, eğitim ve değişim bir anda anılmaktadır. Bu tanımlardan hareketle, nitelikli ve planlı bir eğitimin, bireyde nitelikli değişimlere yol açacağı açıktır.

Müzik eğitimi ile amaçlanan da bir değişime doğru götürecek nitelikli davranış alışkanlıklarını öğrenciye kazandırmaktır. Bu bağlamda, müzik eğitimini Uçan (2005, 14) “...temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir.” şeklinde tanımlamıştır. Müzik eğitimi ile yapılmış tanımlardan birisini de

Say (2005, 360-361) “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müzikal davranışlar kazandırma ve onun müzikal davranışlarını değiştirme, geliştirme süreci.” şeklinde ifade etmiştir. Yokuş ve Yokuş (2010, 16) ise müzik eğitimini “en özlü tanımıyla müzik öğretimi bilimi ve sanattır.” biçiminde ifade etmiştir.

Müzik eğitiminde amaç, bireye müziksel davranış kazandırma süreci olsa da literatürde, müzik eğitiminin farklı alanlara ayrıldığı görülmektedir. Amacı ne olursa olsun, müzik eğitiminde öğrenci motivasyonu, başarıya ulaşmada en önemli konuların başında gelmektedir. Bu çalışmanın, çalgı eğitimi alanında yoğunlaşması sebebiyle, çalgı eğitimi ve motivasyon ilişkisinin literatüre nasıl yansıdığını aşağıdaki paragraflarda görmek mümkündür.

1.2. Çalgı Eğitimi ve Motivasyon

Müzik eğitiminin en önemli ana başlıklarından birisini çalgı eğitimi temsil etmektedir. Çalgı eğitimini Demirkaya (2015:18) “çalgının gerektirdiği teknik donanım ve beceriyi kazandırma, çalgının ait olduğu müzik türünün kuramı, kuralları ve repertuarının yanı sıra çalgının tarihsel sürecini de içine alan bir eğitim sürecidir.” şeklinde tanımlamıştır. Çalgı eğitiminde amaçlanan durum, öğrencinin çalgısının gerektirdiği teknik kurallara göre en iyi şekilde öğrenmesinin sağlanmasıdır. Bu öğrenme süreci, gerek eğitimci gerekse öğrenci açısından üzerinde disiplinle çalışılması gereken uzun ve zorlu bir süreçtir.

Çalgı eğitiminin sağlıklı koşullar içerisinde yürütülebilmesi için, çalgı eğitimine özgü bazı temel unsurlar esas alınmalıdır. Çalgı eğitimine etkileri bakımından esas alınması gereken en önemli unsurlardan birisi motivasyondur. Çalgı çalışma sürecinde öğrenciyi çalgı çalışmaya istekli hâle getirmek, motivasyonla ilgili bir durumdur. Öğrencide gerekli motivasyonun sağlanması, öğrencilerin çalgı çalışmalarını olumlu etkileyip, çalgı çalma becerilerinin gelişimi ve başarıları açısından oldukça önemlidir. Motivasyonun önemiyle ilgili olarak Fidan (1996, 129)’ın “motivasyon (güdülenme), okuldaki öğrenci davranışlarının yönünü, şiddetini, kararlılığını belirleyen en önemli güç kaynaklarından biridir.” şeklindeki açıklamaları oldukça aydınlatıcı niteliktedir. Çalgı eğitimi konusunda, özellikle, çalgı eğitimcilerine büyük görevler düşmektedir. Öğrencileri çalgı çalışmaya istekli hâle getirme, çalgı çalma becerilerini geliştirme

isteği oluşturma ve bunların sürekliliğini sağlama konusunda, çalgı eğitimcilerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

Motivasyonun bireyler üzerinde önemli etkilerinin olduğu yönünde pek çok araştırma bulunmaktadır. Bu etkiler bakımından, motivasyonu yüksek ya da düşük olan bireylerin başarı ve çalışma durumları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Motivasyon, literatürde güdülenme kelimesiyle eş manada kullanılmaktadır. Motivasyon (güdülenme) ve güdüyle ilgili literatürde çeşitli tanımlar yapılmıştır. Bacanlı (2012, 263) güdüyü “organizmayı harekete geçiren durum” şeklinde tanımlamaktadır. Selçuk (2007, 132) güdüyü “organizmayı etkileyerek, bir amaç için harekete geçmeye sevk eden şeydir. Burada sözü edilen “şey”, bir dürtü, istek, ihtiyaç, hırs vs. olabilmektedir.” biçiminde ifade etmektedir. Seifert’e göre; “Güdülenme, herhangi bir şekilde eylemde bulunma eğilimi, güdü ise bu eğilime neden olan belli bir ihtiyaç ya da istektir.” (Akt. Erden ve Akman, 2007, 226) Işıksaçan (2011, 167), motivasyonu “kısaca insanı çalışmaya sevk etmek, çalışmak için bireyi harekete geçirmek ve isteklendirmek anlamına gelmektedir.” şeklinde tanımlamaktadır. Aydın (2003, 144), güdülenmeyi “organizmayı davranışa iten, bu davranışların düzenlilik ve sürekliliğini belirleyen, davranışa yön ve amaç veren, çeşitli iç ve dış etkenler ile bunların işleyişini sağlayan mekanizmalar olarak tanımlanabilir.” şeklinde ifade etmiştir. Literatürde, bahsi geçen bu iç ve dış etkenlerle ilgili olarak, motivasyon, içsel ve dışsal kaynaklı olarak iki durum üzerinden anlatılmaktadır.

İçsel motivasyonun kaynağı, bireyin kendisiyle ilgili olduğu düşünülebilir. Bu durum, bireyin kişilik özelliklerine ve geçmiş yaşantılarına göre farklılıklar gösterebilmektedir. İçsel motivasyonu olumlu olan bireylerin motivasyonu yüksek olacağı gibi, bu durumun çalışma ve başarı durumlarını da olumlu etkileyeceği düşünülmektedir. Ulusoy (2003, 310) içsel güdülenmeyi “bireylerin öğrenme sırasındaki içsel nedenlerle meydana gelen güdülenmedir. Yaptığı etkinliklerden mutluluk duyma, hoşlanma, yeni bir şeyler öğrenmeyi başarma isteği veya merak etme, konuya ilgi duyma vs.” şeklinde ifade etmiştir.

Dışsal motivasyonun kaynağını, bireyin kendisi dışında diğer etmenlerin oluşturduğu düşünülmektedir. Bu etmenler, bireyin çevresindeki her şey olabilmekte ve bireyi olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir. Dışsal güdülenmeyi Ulusoy (2003, 311), “Öğrencileri öğrenme sırasında dışsal olarak etkileyen nedenlerdir.” şeklinde

tanımlamıştır. Selçuk (2007, 219)'a göre dışsal güdü, “bireyin dışından gelen etkileri içermektedir. Bir öğrencinin yüksek not aldığı için öğretmeni tarafından övülerek pekiştirilmesi, buna örnek gösterilebilir.” şeklinde ifade etmiştir.

1.3. Motivasyonla İlgili Kuramsal Yaklaşımlar

Motivasyon hakkında literatürde çeşitli kuramlar bulunmaktadır. Bunların başlıcaları; Davranışçı Yaklaşım, Bilişsel Yaklaşım, Hümanistik Yaklaşım ve Sosyal Öğrenme Yaklaşımıdır. (Erden ve Akman, 2007, 226; Ulusoy, 2003, 312)

1.3.1. Davranışçı Yaklaşım

Davranışçı yaklaşımın temelinde bireyin, davranışlarının sonucunda aldığı tepkilere göre davranışlarına yön verdiği düşünülmektedir. Yazıcı (2009, 383)'ya göre, “davranışçı yaklaşımlar motivasyonu ödül ve uyarılarla açıklar.” Ulusoy (2003, 312)'a göre, “organizma pekiştirilen davranışları tekrar etme eğilimindedir. Pekiştirme bir uyarıcıya karşı gösterilen belli bir tepkinin tekrar gösterilme veya gösterilmeme olasılığının artırılmasıdır. Bacanlı (2012, 273) pekiştirmeyi, “Pekiştirmede kullanılan uyarıcıya pekiştireç denir. Bir başka şekilde tanımlanacak olursa, pekiştirme bir tepkinin iç veya dış etkilerle kuvvetlendirilmesidir.” şeklinde ifade etmektedir. Davranışçı yaklaşımla ilgili Erden ve Akman (2007, 226) şu açıklamaları yapmaktadır:

Bu nedenle pekiştireçler yoluyla bireyin davranışlarının biçimlendirilmesi mümkündür. Öğrenci bir soruya doğru yanıt verdiği zaman ödüllendirilirse (pekiştireç alırsa), sınıfta sorulan diğer soruları da yanıtlamaya çalışması beklenir. Diğer bir deyişle öğrenci yanıt vermeye karşı güdülenir. Bu yaklaşıma göre bir öğrenciyi okula, belli bir derse güdülmek için olumlu yaşantılar geçirmesini sağlamak, cezadan kaçınmak gerekir.

1.3.2. Bilişsel Yaklaşım

Bilişsel yaklaşımın, davranışçı yaklaşıma karşı zıtlıklarının olduğu düşünülmektedir. Bilişsel yaklaşımı Ulusoy (2003, 317), “Bu yaklaşım davranışçı yaklaşıma bir tepki olarak gelişmiştir. Davranışçı yaklaşımda, bireyin güdülenmesini dışsal etkenlerin etkilediği düşünülürken, bilişsel yaklaşımda içsel etkenlerin öne çıktığı düşünülmektedir.” şeklinde açıklamaktadır. Bilişsel yaklaşımla ilgili Selçuk (2007, 221) şu açıklamaları yapmaktadır:

Bireyler dış uyarıcılardan ziyade, bu uyarıcıları yorumlama biçimlerine göre tepkide bulunurlar. Davranışlar üzerinde bilme, dengelenme, dünyayı anlama gibi ihtiyaçlar etkili olmaktadır. Hoşlandığı bir dersin sınavına çalışan bir öğrenci yorgunluğunu, açlığını ya da uykusuzluğunu fark etmeyebilir. Çünkü, yeterli olma ve amaçlarını gerçekleştirme gibi içsel ihtiyaçların etkisi altındadır. Öğretmenlerin ders esnasında merak uyandırma, kavramsal zıtlık oluşturma gibi öğrencilerin içsel ihtiyaçlarını harekete geçirecek etkinliklerde bulunmaları gerekir. Ancak bütün öğrencilerde içsel ihtiyaçların harekete geçirilmesi zordur. Çünkü, öğrencilerin beklentileri, amaçları, değerleri çok farklıdır.

Bilişsel yaklaşımla ilgili olarak Karataş (2011:11), şu açıklamaları yapmaktadır:

Bilişselcilere göre, bireyler bir davranışta bulunup bulunmayacaklarına kendileri karar verir, yani seçme şansları vardır. Yapacakları arasında seçim yapabilmek için davranışın olası sonuçlarının farkında olmaları gerekir. Bu nedenle de birey bir davranışta bulunmadan önce zihinsel süreçlerini kullanarak bir değerlendirme yapar ve kendisine hedefler belirler. Bu hedeflere ulaşmak için nasıl hareket edeceğine karar verir ve uygular.

1.3.3. Hümanistik Yaklaşım

Bu yaklaşımın temelinde, insanlara özgü birtakım ihtiyaçların karşılanarak motivasyonun sağlandığı düşünülmektedir. Yazıcı (2009, 384-385), hümanistik yaklaşımla ilgili olarak şu ifadeleri kullanmıştır:

Bilişsel yaklaşım gibi, insancıl yaklaşım da içsel motivasyon kaynaklarına vurgu yapar. Bu yaklaşıma göre, bireyin kendini gerçekleştirme eğilimi temel motivasyon kaynağıdır. Birey dünyaya bu eğilimle gelir. Kendini gerçekleştirme eğilimi, insan türünün kalıtsal özelliğidir. Birey doğuştan motive edilmiştir. Motivasyon, bireyin gelişmesine, büyümesine ve tüm potansiyellerini en iyi şekilde kullanmasına yol açan süreçtir. İnsancıl yaklaşım, seçim, yaratıcılık, özerklik, öz-saygı ve ihtiyaçlar üzerinde durur. İhtiyaçlar Maslow'un kuramında belirtilmiştir. Birey ihtiyaçlarını hiyerarşik olarak karşılamaya motive olmuştur. Bu yaklaşıma göre öğrenme sürecinde bireylerin içsel kaynakları desteklenmelidir.

Erden ve Akman (2007, 228)'a göre "Güdü ile ilgili en kapsamlı açıklamalardan birini hümanistik yaklaşımın öncülerinden olan Maslow yapmıştır. Maslow'a göre bireyin güdülenmesinin temelinde gereksinimler vardır. Birey bu gereksinimleri karşılamak amacıyla harekete geçer." Ulusoy (2003, 314-315) ise Maslow'un gereksinimler hiyerarşisi ile ilgili olarak şu açıklamaları yapmaktadır:

Maslow insanların gereksinimlerini önem derecelerine göre ardışık bir sıra içinde incelemiştir. Maslow'un 1970 yılında yeniden düzenlediği bu sıralamaya göre birinci sırada fizyolojik ihtiyaçlar, ikinci sırada güvenlikte olma, üçüncü sırada ait olma ve sevgi,

dördüncü sırada kendine saygı duyma, beşinci sırada bilme ve anlama, altıncı sırada estetik gereksinimler ve yedinci sırada kendini gerçekleştirme gereksinimleri yer almaktadır. Maslow'a göre gereksinimlerin karşılanmasında sıra önemlidir. Bireyin ilk sıradaki gereksinmesinin karşılanması, onu bir sonraki gereksinmeye yönlendirir.

Maslow'un Gereksinimler Hiyerarşisi

Üst düzey Gereksinimler

Kendini Gerçekleştirme
Estetik
Merakını Giderme, Bilme ve Anlama

Temel Gereksinimler

Kendine Saygı Duyma
Bir Gruba Ait Olma ve Sevgi
Güvenlikte Olma
Fizyolojik

Ulusoy (2003, 314)

1.3.4. Sosyal Öğrenme Yaklaşımı

Sosyal öğrenme yaklaşımının, davranışçı ve bilişsel yaklaşımın özelliklerini birleştirdiği düşünülebilmektedir. Sosyal öğrenme yaklaşımını Selçuk (2007, 222) şu şekilde ifade etmiştir:

Bu yaklaşım, davranışçı ve bilişsel yaklaşımların özelliklerini içerir ve yeni boyutlar ekler. Sosyal öğrenme kuramına göre, sadece dışsal uyarıcılardan etkilenmediğimiz gibi, yalnızca içsel etkilerle de yönlendirilmeyiz. Çevresel değişkenler ve bilişsel özellikler kadar, öz-yeterlik, bağımlılık, başarı, saldırganlık gibi kişisel özellikler de bireyin davranışını etkiler. Davranışlar çevresel değişkenler, bilişsel özellikler ve kişisel özelliklerin etkileşimi sonucunda ortaya çıkar.

Bandura'ya göre, güdülenmeyi etkileyen üç temel öge vardır. Bunlardan ilki bireyin amaca ulaşma beklentisidir. İkincisi, amacın birey için taşıdığı değerdir. Sonuncusu ise bireyin yaptığı göreve yönelik duygusal tepkileridir. (Akt. Ulusoy, 2003, 322)

Bu üç temel ögeye benzer soruları Erden ve Akman (2007, 227) aşağıda şöyle ifade etmektedir:

1. Eğer sıkı çalışırsam başarabilir miyim?
2. Başarılı olursam, yaptığım davranışın sonucu bana ne kazandıracak?
3. Bu iş hakkında ne hissediyorum?

Erden ve Akman, bireyin bir iş için çaba sarf etmeden önce kendisine bu soruları sorarak işe başlayacağını ve öğrencinin güdüsünü bu sorulara verilen yanıtın belirlediğini ifade etmektedir. Konuyu, matematik dersi üzerinden örnekleyen Erden ve Akman'a göre, öğrenci eğer bu derste başarılı olacağına, öğreneceği bilgilerin kendisine yararlı olacağına inanır ve çalışmaktan hoşlanırsa, daha istekle çalışacak ve başarılı olmak için çaba sarf edecektir.

2. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmada izlenen yöntemle ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Yöntemi

Tür bakımından alan araştırmasına bağlı betimsel bir çalışma örneğini temsil eden bu araştırma, “*Durum Çalışması*” (*Case Study*) olarak ifade edilmektedir. Bu bakımdan araştırmayla ilgili bulgular nitel veriler etrafında biçimlendirilmeye çalışılmıştır. Literatürde, durum çalışmasıyla ilgili yapılmış örnek tanımlardan birisini Yin şu biçimde tanımlamıştır:

Durum Çalışması; (1) güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi (içeriği) içinde çalışan, (2) olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı, ve (3) birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, görgül bir araştırma yöntemidir. (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2011, 277)

Araştırma için gerekli olan veriler, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü 4. sınıf (20 kişi) öğrencilerine yönelik hazırlanmış olan 14 soruluk yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla elde edilmiştir. Ortalama olarak 25 dakikalık süreyle çerçeveselendirilen görüşmelerde, ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Görüşme verilerinin dikte edilmesinin ardından, içerik analizleri yapılmıştır. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri, belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 227) Bu bağlamda, görüşme verileriyle ilgili olarak ilk aşamada kodlama işlemi gerçekleştirilmiş, daha sonrasında ise birbiriyle ilişkili kodlar temalar altında bir araya getirilmiştir. Kodlar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan temalar belirlenerek veriler işlenmiştir. Kodlamalar, araştırmacı ve uzman bir diğer araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmıştır. İki araştırmacı tarafından

yapılan kodlamalar arasında büyük oranda örtüşme olduğu görülmüştür. Bu araştırma öğrencilerin çalgı çalışma ve eğitim geçmişleri daha fazla olması nedeniyle, Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi son sınıf öğrencileriyle sınırlandırılmıştır.

3. BÖLÜM

BULGULAR ve YORUM

Araştırmayla ilgili bulguların, öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarına yönelik olarak çalgı seçimi, sağlık sebepleri, çalışma ortamının fiziksel yeterliği, sosyal dönütler, sınav dönütleri, eğitimci vasıfları, eğitim sistemi, ekonomik durum, üst düzey icracılar, duyuşsal etkenler, mesleki hedef ve çalışma alışkanlıkları etrafında biçimlendiği görülmüştür.

3.1. Çalgı Seçimi

Öğrencilerin, çalgı çalışmalarını etkileyen en önemli unsurlardan birini öğrencilerin çalgı seçimlerini ne şekilde yaptıkları oluşturmaktadır. Çalgı seçimiyle ilgili süreçler, eğitim kurumları bağlamında ele alındığında, öğrencilerin gönüllülük esasına dayalı yapmış oldukları tercihler ya da çevresel faktörlerin (eğitimci ya da aile yönlendirmesi) etkisiyle netleştiği görülmüştür. Bu bakımdan, çalgıya yönelik seçimlerin birçok etmenle birlikte biçimlendiği, öğrencilerin çalgıyla ilgili daha önceki yaşantılarının da büyük tesirinin olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerin, kendi istekleri doğrultusunda yapmış oldukları çalgı seçimleri, çalışmalarını olumlu yönde etkilemektedir. Çünkü, öğrencilerin severek ve isteyerek yapmış olduğu seçimler, çalgı çalışma sürecini etkileyerek, öğrenciyi çalgı çalışmaya ve öğrenmeye güdülemektedir. Bu konuyla ilgili olarak, P.A. düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır: “Severek ve isteyerek seçtim. Kendim seçtim. Hocalarım da yapabileceğimi düşündükleri için beni aldılar.” Konuyla ilgili olarak E.G. ise düşüncelerini “Mesela ilgim vardı bu enstrümana. Okulda da sınavda başarılı olunca bu enstrümanı verdiler” şeklinde aktarmıştır. Çalışkan (2008:110)’ın, konuya ilişkin olarak araştırmasında ulaştığı sonuç şu şekildedir: “Bireysel çalgılarını isteyerek seçen öğrenciler, çalgılarına yönelik daha yüksek güdülenme düzeyine sahiptirler. Bu durum da bireysel çalgı başarı

durumlarını etkilemektedir.” Engin (2012:143), ise yine konu kapsamında, bireysel çalgıların seçilmesi aşamasında, öğrencilerin fiziksel uygunluğunun yanı sıra o çalgıya yönelik istekliliğin de göz önünde tutulması gerekliliğini vurgulamıştır.

Öğrencilerin istemeyerek yapmış olduğu çalgı seçimleriyle ilgili olarak ise kurumsal insiyatiflerin önemli etkisinin olduğu görülmektedir. Araştırma sahasında yer alan müzik eğitim kurumu da öğrenciler için opsiyonlu çalgı seçim yöntemini kullanmaktadır. Öğrencilerin çalgı seçimi ile ilgili yaptıkları tercih sıralamaları ve kurumda bahsi geçen çalgıyla ilgili akademik personel sayısı, çalgı seçimlerine yönelik sonuçları doğrudan etkilemektedir. Konuyla ilgili olarak, Ö.F. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Gitar aslında benim okula girdiğim çalgı. Sonra kontenjanı dolu olduğu için başka bir enstrüman seçmemiz gerekiyordu. Tüm gitarcular benim dönemimde başka enstrümanlar seçtiler. Belki üflemlerle bir enstrümana daha yatkınlığım olur diye yan flüt seçecektim onu da seçemedik. Onunda kontenjan sıkıntısı vardı.

Bazı öğrenciler çalgı tercihlerini, çeşitli faktörlerden ötürü istemeyerek yapsalar dahi, çalgı eğitimleriyle ilgili süreçte, eğitimcilerin tetikleyici tutumu, onlar üzerinde çalgıyla ilgili olumlu etkilerin oluşmasına ve giderek artmasına kaynak oluşturabilmektedir. Bu duruma, öğrencinin üniversiteye girmeden önceki çalgı çalma geçmişi ve kişilik özelliklerinin de etki ettiği düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak, B.G. deneyimini şu şekilde ifade etmiştir: “Enstrümanıma başlamam, aslında ud enstrümanını istemiyordum da babam falan yönlendirdiler. Sonra, bende ısındım. Sonra, hocamı çok sevdim. Hocamda benimle baya ilgilendi.” Konuyla ilgili olarak B.U. ise düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “İsteyerek başlamadım ama sonra çok sevdim tabi bu da hocamdan kaynaklanıyordu. Bana çok sevdirdi kanunu. Öyle devam ettim.” Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşılacağı gibi, çalgı eğitimcilerinin öğrencilere yaklaşımları sayesinde öğrenciler çalgılarını süreç içerisinde sevmeye başlamıştır.

Bazı öğrencilerin ise çalgı eğitimcilerinin tutumları olumlu olsa dahi, öğrenciler çalgıyı istemeyerek seçtiklerinden dolayı çalgı çalışmalarını bu durum olumlu etkilememektedir. Konuyla ilgili olarak, İ.K. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Tam isteyerek olmasa da ikinci bir alternatif olarak viyolayı almış oldum. Tam da isteyerek değil. Şu an enstrümanını seviyor musun desen öyle severek elime alıp çalışmıyorum.

Çalmıyorum mesela. Sadece hocanın yanında mahcup olmayayım, çalışmadan gelmiş olmasın diye. Hocaların yönlendirmesiyle oldu, yaylı bir çalgı istemiyorum.

Konuyla ilgili olarak, T.Ö. ise düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir: “Bir kere çalışma isteği yok. Gelmiyor o istek, çünkü sevdiğin bir enstrüman değil. Sen onunla bağdaşmamışsın, onunla bir bağ kuramamışsın. Bir ders niteliğinde görüyorsun o enstrümanı. Dolayısı ile sadece geçmek için onu kullanıyorsun.”

Öğrencilerin ifadelerinde görüldüğü üzere, istemeyerek yapılan çalgı seçimleri, öğrencilerin çalgı eğitimi hayatlarını doğrudan olumsuz bir biçimde etkileyebilmektedir. Çalgı eğitimcilerinin olumlu yaklaşımları dahi, öğrencilerin çalgı çalışmalarına olumlu etki yapmayabilmektedir. Buradan hareketle, öğrencilerin çalgı çalışmalarıyla ilgili olarak çalgılarını sevmelerinin oldukça önemli olduğu görülmektedir. Hayatın her alanında olduğu gibi, severek ve isteyerek yapılan işler, sonuçları itibariyle daha verimli ve nitelikli olması bakımından oldukça önemlidir.

Öğrencilerin çalgı seçimlerini etkileyen unsurlardan birini de aile yönlendirmesi oluşturmaktadır. Konuyla ilgili olarak, B.U. düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir: “Enstrümanıma aslında ben onu istemiyordum. Kanun istemiyordum. Çello çalmak istiyordum. Babam çok seviyordu kanunu ondan sonra babamı mutlu etmek istedim.” Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi bazı öğrenciler çalgı seçimi konusunda ailelerinin isteklerini de dikkate alabilmektedir.

Öğrencilerin çalgı seçimlerini etkileyen unsurlardan birini de çalgı eğitimcileri oluşturmaktadır. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini şu biçimde dile getirmiştir: “Enstrümanıma daha doğrusu hocalarımın yönlendirmesiyle başladım. Seçim olarak kendi isteğimle değildi.” Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi kimi öğrencilerin ise çalgı seçimi konusunda çalgı eğitimcilerinin yönlendirmeleri doğrultusunda çalgı seçimlerini yaptıkları görülmüştür.

3.2. Sağlık Sebepleri

Öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıkları üzerinde sağlığa yönelik olumsuzlukların yarattığı etkilerin de önemli olduğu görülmüştür. Özellikle, yorgunluk, uykusuzluk, açlık, fiziksel rahatsızlık, sinir sıkışması, kasılma, vb. faktörlerden ötürü, öğrencilerin çalgı çalışma ile ilgili motivasyonlarının oldukça düştüğü belirlenmiştir.

Öğrencilerin çalışma motivasyonlarını etkileyen bu olumsuz durumları inşa eden faktörlerin; kitle iletişim araçlarına yönelik bağımlılıklar (internet ve televizyon) ve sosyal faaliyetlerinin yaratmış olduğu olumsuz koşullar çerçevesinde ele alınabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede içerisinde, okul dışı ekonomik kazanç amaçlı gerçekleştirilen faaliyetlerin, öğrenci motivasyonunu düşüren sağlık problemlerine kaynaklık ettiği önemli bir gerçektir. Canlı müzik yapan işletmelerdeki çalışma hayatı öğrenciler üzerinde yorgunluk, uykusuzluk, vücut ağrısı vb. fiziksel olumsuzluklar yaratabilmektedir.

Öğrencilerin bedensel yönden yorgun, uykusuz ve aç olma durumları, çalgı çalışmalarını olumsuz yönde etkilemektedir. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. düşüncelerini “Ben uykusuz olduğumda asla çalışmam kemana bir. İki aç olduğumda asla çalışmam.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Çalışmadığım günler, çok yoğun yorulduğum günler. Yorgunluk olmadığında hep çalışıyorum. Yorgunluktan dolayı o çalışmam aksayabiliyor.” Konuyla ilgili olarak, H.K. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Yorgunsam istemiyorum mesela çalışmayı. Bazen hiç çalışmadan yatıyorum mesela.” Konuyla ilgili olarak, H.Y. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Genelde uykusuz oluyorum. O zaman kafam iyi almıyor işte yorgun olduğumdan. Eğer iyi uyursam daha iyi. İyi uyuduktan sonra daha çok çalışıyorum.” Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Uykusuzlukta çok önemli bir faktör olumsuz etkileyen.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüldüğü gibi, öğrencilerin çeşitli nedenlerden dolayı uykusuz, yorgun ve aç olma durumları, çalgı çalışmalarının aksamasına sebep olmaktadır. Bu aksamanın, en aza indirilmesi bakımından, öğrencilerin yeterli biçimde uyku ve beslenme düzenlerinin olması, çalışmalarının aksamaması bakımından oldukça önemlidir. İlgili literatür incelendiğinde ise konuyla ilişkili olarak Büyükkayıkçı (2004:173), herhangi bir zihinsel ve bedensel eylemi istendik biçimde gerçekleştirebilmek için uykunun yeterince alınması gerektiğini ve sağlık için çeşitli ve dengeli bir beslenmeye dikkat edilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Öğrenciler, çalgı çalışmalarını yaparken çalgılarının teknik özelliklerine uygun vücut pozisyonunda çalışmaları oldukça önemlidir. Çalgıya özgü doğru tutuş pozisyonunda çalışılmaması hem insan vücudunda birtakım fiziksel rahatsızlıklara yol açabilmekte hem de bölgesel ağrılara sebep olabilmektedir. Konuyla ilgili olarak, H.K. düşüncelerini

“Gitarı fazla çalıştığımndan mı, yanlış teknikle tuttuğumdan mı bilmiyorum. Çalışırken dikkat etmedim çabuk yoruyor beni.” şeklinde ifade etmiştir. Buradan hareketle, doğru tutuş pozisyonu hem vücuttaki bölgesel ağrıların ortaya çıkmasına engel olması hem de kalıcı fiziksel rahatsızlıkların önüne geçilmesi bakımından oldukça önemli bir durumdur. Konuya ilişkin olduğu düşünülen bir diğer önemli faktör ise öğrencilerin çalgı performanslarına yönelik ısınma egzersizlerine yeterli düzeyde yer vermeyişleridir. Konuya kurmuş oldukları ilişkilendirme bakımından Gün ve Yıldız (2013, 113), “Eser çalışmalarından önce ısınma egzersizleri yapılması gerektiğini” ifade etmiştir. Çalgıda doğru tutuşun yanında, çalgıya özgü ısınma egzersizlerinin yapılması, fiziksel rahatsızlıkların en aza indirilmesi bakımından oldukça önemlidir. Çalgı çalışma motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyen bu faktörler fiziksel bir sonuç olarak sinir sıkışması, boyun düzleşmesi ve boyun fitiği, kasılma vb. fiziksel rahatsızlıklar olarak ortaya çıkabilmektedir. Literatürde, konuyla ilgili bahsedilmiş tıbbi bir yaklaşım şu biçimdedir:

Herhangi bir hareket, kas ve kemik dokuları içerisinde birçok mikroskobik hasara neden olur. Normal hareket düzeninde bu dokular kendilerini onarabilir ve yavaş yavaş artan gerilime dayanıklı hâle gelebilirler. Vücudun kapasitesini zorlayan, yoğun ve aralıksız çalışma koşullarında mikroskobik hasarlar onarılamaz ve akut rahatsızlıklar ortaya çıkabilir. (Uluç, 2006: 18)

Bu problemlerin asgari düzeye indirilmesi bakımından, öğrencilerin düzenli bir çalgı çalışma programına riayet etmesi, spor yapması ve sağlıklı beslenmelerinin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir. Bu konuyla ilgili olarak, P.A. düşüncelerini “Olumlu etkileyen yönleri şöyle ki şimdi spor yapıyorum onun çok faydası oluyor. Su içmenin sese çok faydası oluyor, olumlu etkiliyor.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi spor ve beslenme konusunda gereken hassasiyetin gösterilmesi, çalgı çalışma alışkanlığını olumlu etkilemesi bakımından önemlidir.

3.3. Çalışma Ortamının Fiziksel Yeterliği

Öğrencilerin, çalışma motivasyonları etkileyen bir diğer önemli faktör, çalışma ortamlarıyla ilgilidir. Konuyla ilgili olarak, uygun çalışma ortamı koşullarının öğrenciler üzerinde olumlu etkiler yarattığı ve motivasyonlarını arttırdığı belirlenmiştir. Özmenteş (2004:101), “Çalışma ortamının çalışmayı önemli ölçüde etkileyen bir etken olduğu bir gerçektir. Öğrencinin çalgısını verimli olarak tam bir konsantrasyonla

çalışabilmesi için öncelikle çalgısını çalıştığı ortamın fiziksel özelliklerinin çalgı çalışmaya uygun olması gerektiğini” belirtmiştir. Literatürlerde, yine çarpıcı bir örnek olarak, Şendurur (2001, 165), “Bir çalışma odasının akustik, ışık, ısı, nem, temizlik yönünden çalışmaya uygun olması” gerektiğini ifade etmiştir. Çalışma ortamlarıyla ilgili özelliklerin ise ferahlık, aydınlık, sıcaklık, sessizlik, temizlik, akustik ve yalıtım vb. koşulları içeren temalar çerçevesinde biçimlendiği görülmüştür.

Öğrenciler çalgı çalışmalarını etkileyen unsurlarla ilgili olarak çalgılarını çalıştıkları mekânların fiziksel durumlarıyla ilgili özellikleri de belirtmişlerdir. Bu özelliklerle ilgili olarak, çalışma mekânlarının sıcak, aydınlık, havadar vb. olup olmamasıyla ilgili özelliklerin oldukça önemli olduğu görülmüştür. Konuyla ilgili olarak, M.Ö. düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir:

Sınıflarda tercih ediyorum. Genelde derslikler daha ferah, aydınlık, havadar. Çünkü çok bunalyor insan aşağı çalışma odalarına indiği zaman, kaloriferde yandığı için işte yalıtımdan dolayı zaten. Sizde biliyorsunuz aşırı derecede bir bunaltıcı hava var, terliyorum zaten keman çalışırken.

Konuyla ilgili olarak, B.E. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir. “Daha çok dersliklerde çalışıyorum. Çalışma odalarında değil çalışma odaları çünkü karanlık ve küçük oluyor.” Konuyla ilgili olarak, E.G. düşüncelerini “Sevmiyorum okulda çalışmayı. Yalıtımdan dolayı mesela sesi yutmasından, biraz daha basık olmasından odaların. Ferah olmayışından öyle deyim.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüldüğü gibi, öğrencilerin çalgı çalışma ortamlarıyla ilgili olarak fazla sıcak, havasız, ve aydınlık olmayan vb. çalgı çalışma ortamları öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Büyükkayıkçı (2004:173), konuyla ilişkili olarak “Çalışma ortamının sakin, havadar ve mümkünse ayrı/bağımsız olmasına çalışılması” gerektiğini ifade etmiştir. Çalgı çalışma sürecinin sağlıklı şekilde gerçekleşmesi için, çalışma ortamlarıyla ilgili hususların öğrenciyi olumsuz etkilemeyecek biçimde oluşturulması oldukça önemlidir. Buradan hareketle, çalgı çalışma mekânlarında uygun ortamın sağlanması öğrencilerin çalgı çalışmalarını olumlu etkilemekte ve daha fazla çalışmalarını sağlayabilmektedir. Aksi durumda, görüldüğü gibi çalışma motivasyonları olumsuz etkilenmektedir.

Öğrencilerin, çalışma ortamlarıyla ilgili olarak çalgı çalıştıkları mekânların sessiz, sakin ve akustik durumlarıyla ilgili ifadeleri de oldukça önemlidir. Konuyla ilgili olarak, E.G.

düşüncelerini şu şekilde etmiştir: “Evde çalışıyorum. Rahat edemiyorum okulda. Ama sessiz sakin bir ortamda mesela akustiği olan bir ortamda, yalnız olduğum her ortamda çalışabiliyorum.” Konuyla ilgili olarak, H.K. ise düşüncelerini “Ara salon var ya dans odasının yanı. Orada ses yankılandığı için ve enstrümanın sesi daha gür çıkıyor. Çalışma isteğimi daha fazla arttırıyor. Akustik ortam beni olumlu yönde etkiliyor.” şeklinde ifade etmiştir. Görüldüğü gibi, öğrenciler genellikle sessiz, sakin ve akustiği iyi olan çalışma ortamlarını tercih etmektedir.

Öğrencilerin, çalışma ortamlarıyla ilgili olarak çalgı çalıştıkları mekânların ses yalıtımıyla ilgili ifadeleri de oldukça önemlidir. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Okulda çalışma odalarında çalışıyorum. Yalıtımından dolayı daha rahat hissediyorum orada mesela çalışırken. Konuyla ilgili olarak Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Yalıtımlardan falan memnunuz. Yan taraftaki bizi rahatsız etmiyor. Üst tarafta bizi rahatsız etmiyor hiçbir şekilde. Ses yalıtımının gayet iyi olduğunu düşünüyorum.” Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi okuldaki çalışma odalarının ses yalıtımından öğrencilerin memnun oldukları görülmüştür.

Öğrencilerin, çalışma ortamlarıyla ilgili belirttikleri durumlarla birlikte, çalışmalarının bölünmesiyle ilgili yaşantıları da çalışmalarını etkileyebilmektedir. Konuyla ilgili olarak, B.E. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir. “Bir de çalışma odalarında daha çok rahatsız ediliyoruz. Kapı açılıp kapanıyor ya da biri gelip sohbet etmeye başlıyor. Ama derslikler olduğu zaman ders vardır düşüncesiyle çoğu insan gelmiyor.” Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Kapıyı sürekli açma mesela rahatsız edilme o yüzden çalışmıyorum.” Konuyla ilgili olarak H.K. ise düşüncelerini “Mesela çalışırken geliyorlar buraya. İçeri dalıyorlar o yüzden dikkatim dağılıyor. Bir yerden sonra kopuyor çalışırken. Dikkatim çabuk dağılır benim. Bu da beni etkiliyor.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, B.G. ise düşüncelerini “Odaya giren çıkan çok oluyor. Mesela dikkatim çabuk dağılıyor benim. Bir de şey oluyor mesela geliyor arkadaş ben tam çalışmaya oturuyorum. Bir anda böyle sohbet başlıyor. Tüm ud falan unutuluyor.” şeklinde ifade etmiştir. Görüldüğü gibi, öğrencilerin çalgı çalışmaları esnasında çalıştıkları odaların kapılarının açılıp kapanması ve arkadaşları tarafından çalışmalarının bölünmesiyle ilgili yaşantıları öğrencilerin konsantrasyonlarının bozulmasına ve çalışmalarının aksamasına sebep olmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin

başkalarının çalgı çalışmalarını bölmeme ve dikkatlerini dağıtmama adına gereken hassasiyeti karşılıklı olarak birbirlerine göstermeleri oldukça önemlidir.

Öğrencilerin, çalışma ortamındaki dikkatini dağıtacak unsurlar da çalışmalarını olumsuz etkilemektedir. Aytaç (2008:72), öğrencilerin çalışma ortamlarıyla ilgili olarak, çalışma odalarında televizyon, yatak gibi öğrencinin her an çalışmasını bozabilecek, öğrencinin motivasyonunu bozup ona uyuma gibi şeyler hatırlatacak eşyaların bulunmaması gerektiğini ve televizyonun, öğrencinin zamanını büyük ölçüde alan, bunu yaparken de pek fark ettirmeyen bir zaman hırsızı olduğunu ifade etmiştir. Özellikle, çalışma ortamlarındaki televizyon, telefon, bilgisayar gibi teknolojik cihazlar, öğrencilerin konsantrasyonlarını etkilemektedir. Konuyla ilgili olarak, H.K. düşüncelerini şu şekilde ifade etmektedir. “Evde televizyon var, aile var. Burada oturuyorsun sessiz sakın. Burada çalışmak daha mantıklı geliyor. Evde yemek yiyorsun ondan sonra televizyona dalıyorsun falan ondan sonra hiç çıkıp da ders çalışsın gelmiyor.” Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini “Okulda çalıştığım zaman daha verimli oluyor. Çünkü evde televizyon var internet var onlar beni olumsuz yönde etkiliyor. Aklım orda oluyor.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, çalışma ortamında dikkat dağıtacak nesnelerin çalışma ortamlarından uzaklaştırılması, konsantrasyonun sağlanması açısından oldukça önemlidir.

3.4. Sosyal Dönütler

Öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonları üzerinde, sosyal etkinlikler ve bu sosyal etkinliklere yönelik alınan olumlu dönütlerin çarpıcı etkiler yarattığı görülmüştür. Araştırma bulgularına yönelik olarak, bu etkilerin; verilen konserler, takdir edilme, aile ve arkadaşların olumlu ve olumsuz sözleri, eğitimci takdiri olarak biçimlendiği belirlenmiştir. Literatürde, konuyla ilgili yapılmış olan bir değerlendirme oldukça aydınlatıcı niteliktedir:

Bazı öğrenciler öğrenmek istemedikleri hâlde sonunda alacakları övgü ya da ödül için çalışabilirler. Daha sonra da öğrenmenin ya da başarının tadını aldıkları için çalışmaya devam edebilirler. Kısacası dönüt ve pekiştiricilerin öğretimde kullanılmasında yarar vardır. (Açıkgöz, 2003, 273)

Sosyal dönütler, çalgı çalışma motivasyonu ile ilgili alışkanlıkların sürekliliğinin sağlanması açısından, oldukça önemli etkilere sahiptir. Öğrencilerin, kişisel özelliklerine göre biçimlenebilen bu etkilerin, çalgı eğitiminin her aşamasında motivasyonu artırıcı özelliklere sahip olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin aile ve arkadaşlarından gelen olumlu sözler, öğrencileri mutlu etmekte ve çalgı çalışmalarını olumlu etkilemektedir. Konuyla ilgili olarak, E.F. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Geri dönüt çok önemli çaldıktan sonra herkesten bir teşekkür alıyorum. Mesela böyle bir durum oluyor eline sağlık gibisinden bu sosyal dönüttür. Sosyal beğeni söz konusu olduğu için insanlar dinliyorlar, mutlu oluyorlar, eline sağlık demeleri bile benim için çok olumlu etkiliyor.” Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Çevreden gelen olumlu tepkiler mesela. Birinin seni dinleyip de ondan hoşnut olması o da seni memnun ediyor ve enstrüman çalışmaya yönlendiriyor.” Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır: “İnsanların beğenmesi, hocaların beğenmesi falan. Beğeniyorlar, bunu dile getirdikleri zamanda insan tabi ki daha çok enstrümanın üzerine düşüyor.” Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini “Takdir edilince insan daha bir bağlanıyor tabi.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini “Bazen bir arkadaşım var. İşte sen yetenekli kızsında diyor çalışmıyorsun diyor. Ondan sonra oturuyorum çalışmaya başlıyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Takdir edilince güzel bir şekilde etkiliyor enstrümanımı. Ailem zaten baştan beri en büyük destekçim. Onlar her zaman olumlu etkiliyorlar. Arkadaşlarımda nitekim öyle.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, çalgı çalışma alışkanlığına olumlu etki eden önemli unsurlardan birini de öğrencilerin aile, arkadaş, eğitimci vb. sosyal çevresinden aldıkları dönütler oluşturmaktadır. Bu dönütler, öğrencilerin motivasyonlarının artması ve sürekliliğinin sağlanması açısından oldukça önemlidir.

Öğrencilerin, çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyen önemli bir unsuru da vermiş oldukları konserler oluşturmaktadır. Bu etkinliklerin, öğrencilerde oluşturduğu deneyim ve bu deneyimlere yönelik dönütlerin, motivasyon üzerinde oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak, E.G. düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir: “Olumlu etkileyen dediğim gibi dışarıdan birinin beğenisi. Mesela konser etkinliklerinden sonraki doygunluk. Daha çok konser etkinliğinden sonra hoşuma

gidiyor mesela çalışmak. Bu olumlu etkiliyor.” Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, öğrencilerin vermiş oldukları konserlere yönelik almış oldukları dönütler, öğrencileri mutlu ederek çalgı çalışmalarını olumlu etkilemektedir.

Öğrencilerin, çalışma alışkanlıklarını etkileyen faktörler hususunda arkadaşlarıyla olan iletişim ve birlikte gerçekleştirdikleri etkinliklerinde önemli olduğu düşünülmektedir. Çalgı çalışmayla ilgili olarak, toplu icraların yaratmış olduğu motive edici etmenlerin, model alma vb. kuramların da belirttiği motive edici etmenlerin varlığından söz edilebilir. Öğrencilerin, arkadaş çevresinde çalgı çalışma ile ilgili genel tutum, öğrencilerin motivasyonları hususunda belirleyici etkiler yaratabilmektedir. Çalgı çalışma ile ilgili genel tutum olumlu olduğu takdirde çalgı çalışma alışkanlığı zayıf olan öğrencilerde motive edici unsurlardan etkilenebilmektedir. Konuyla ilgili olarak, E.G. deneyimini şu şekilde ifade etmiştir: “Mesela enstrümanıma bir arkadaşımın saz çalıştığını görünce o gün daha çok enstrüman çalışma isteği geliyor bana. Bu da gelişimine katkıda bulunuyor tabi ki. Mesela, birlikte grup çalışmaları birden fazla enstrümanla çalışmak bu da olumlu yönde etkiliyor.” Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini “Bir de arkadaş çevresi. Arkadaşlarımla hadi çalışalım demesiyle daha çok olumlu etkiliyor mesela.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşılacağı gibi, çalışkan öğrencilerin çalgı çalışmaları, diğer öğrencileri etkilemekte ve çalışma isteklerini arttırabilmektedir. Aynı zamanda, birlikte gerçekleştirdikleri grup çalışmaları da çalışma motivasyonlarını olumlu etkilemektedir.

3.5. Sınav Dönütleri

Öğrencilerin, sınavlardan yüksek veya düşük not alma durumları da çalgı çalışma motivasyonları üzerinde etkili olmaktadır. Dışsal motivasyonla ilişkili olan bu durumla ilgili, Özmenteş (2007:76), araştırmasında “Öğrencinin başarı notu, bir ödül ya da sosyal övgü kazanmak amacıyla kendini güdülemesi dışsal güdüye bir örnek” olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda, öğrencilerin sınavlardan yüksek not alma isteklerinin, çalgı çalışma istekleri üzerinde olumlu etkiler yarattığı düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak, H.K. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Geçme notu değil mesela ben çalgıda daha yüksek almak isterim tabi ki. Bu yüzden çalışmaya gayret ederim.” Konuyla ilgili olarak, B.G. ise düşüncelerini “Girdik sınava da yüksek aldık. O mesela

olumlu etkiliyor.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini “Keman sınavında mesela pek iyi aldığımı düşünmüyorum. Hakkettiğimi aldığımı düşünmüyorum daha doğrusu.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşılacağı gibi, çalgı çalışmalarının bir dönütü olarak yüksek not alma isteği öğrencileri daha fazla çalgı çalışmaya sevk edebilmektedir. Çalgı sınavlarından beklediği notu alamayan öğrenciler, bu durumdan olumsuz etkilenmekte ve dolayısıyla çalgı çalışma motivasyonları düşebilmektedir.

3.6. Eğitimci Vasıfları

Çalgı eğitimcileriyle ilgili faktörlerin, öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerini inşa eden süreçler üzerinde oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Çünkü, “öğrenciyi öğrenmeye istekli hâle getirmek/güdülemek öğretmenin sorumluluğundadır. Öğretmen, öğrencisini bilgi almaya istekli ve yeni şeyler öğrenmekten keyif alır duruma getirmeyi başarmak zorundadır. Güdülemeyi sağlamak öğretmenin mesleki başarısıdır.” (Özder, 2009:14)

Bu noktadan hareketle, öğrencilerin çalgı eğitimine başlangıçları ve gelişen diğer süreçlerin işlevsel hâle dönüşmesinde önemli etki yaratan çalgı eğitimcilerinin, çalgı çalışma motivasyonunu canlı tutabilecek en belirleyici faktör olduğu düşünülmektedir.

Çalgıyla ilgili öğretim programlarının, çalgı eğitimi üzerinde yaratacağı etkiler önemli olmakla birlikte, çalgı eğitimcilerinin öğrenciler üzerindeki tutumlarının çalışma alışkanlıkları ve dolayısıyla motivasyon üzerindeki etkilerinin büyük tesirinin olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, bu süreçte eğitimcilerle ilgili deneyimleri, çalgı çalışma alışkanlığını etkilediği düşünülen diğer deneyimlerden daha fazla etki yaratabilmektedir.

Çalgı eğitimcilerinin, öğrencilere karşı olumlu yaklaşımları, öğrencilerin çalgı çalışma isteklerini arttırmaktadır. Konuyla ilgili olarak, H.Y. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Başka hocaya geçince baya bir çalışma isteği geldi bana. Çünkü çok ilgilendi. Bir de motive etti hep. Yapabilirsin sen zeki kızsın, oluyor. Sende hemen anlıyorsun. Çalışsan olur diye. Çalıştım bende oldu. Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini “Hocamda beni motive etse çok iyi olur diye düşünüyorum. Eğer hoca iyi gidiyorsun falan dediği zaman daha çok çalışıyorum. Demek ki daha iyi olabilir diye. O beni olumlu etkiliyor. Dediğim gibi hoca takdir ederse zaten insan daha çok çalışmak istiyor.

Ama tam tersi olduğu zaman hiç çalışmak istemiyorsun.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, F.Y. ise düşüncelerini “Etrafımdan bunları söyleyenlerde beni olumlu etkiliyor, hocam özellikle. Hocam beni takdir ediyorsa daha iyisin bak burası olmuş dediğı zaman daha olumlu şeyler hissedip daha çok çalışma azmi geliyor.” biçiminde aktarmıştır. Konuyla ilgili olarak, Ö.F. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

İyi yönde yani yaptığın şeyi takdir ettiğı zaman. Hatalarını mesela daha güzel bir dille anlatarak mesela benzetmelerle anlatarak hatalarımı söylediğı zaman ben bundan motive oluyorum. Ama mesela birazda yaşımın verdiğı şeyden dolayı da olabilir. Yirmi sekiz yaşındayım ben. Eğer karşıdan kötü tepki alırsam bu beni olumsuz etkileyebiliyor.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, eğitimcilerin öğrencilere karşı motive edici yaklaşım ve kullandıkları üslubun oldukça önemli olduğu görülmektedir. Çalgı eğitimcileri ve öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimlerinin niteliğı, çalgı çalışma motivasyonlarını etkilemektedir. Konuyla ilişkili olarak Özmenteş (2013, 321), düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

...öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin nasıl gerçekleştiğı öğrenme sürecini etkilemektedir. Öğretmen ve öğrenci arasındaki karşılıklı saygı ve fikir alışverişine dayalı olarak kurulan ilişki, öğrencilerin performanslarında olabilecek en yüksek seviyeye gelmelerini sağlayan etkenlerden biridir.

Karşılıklı olarak saygı, sevgi ve empati kurularak yürütülen iletişim öğrencilerin çalışmalarını olumlu etkilemesi bakımından oldukça önemlidir. Çalgı eğitimcilerinin, öğrencilerin fikirlerini önemsemesi, öğrencileri mutlu edip eğitimlerine daha fazla saygı ve sevgi duymalarına sebep olabilmektedir. Dolayısıyla, öğrencinin hem çalgısına hem de eğitimcisine karşı sorumluluk duymasına sebep olabilmekte ve daha fazla çalgı çalışmasını sağlayabilmektedir.

Çalgı eğitimcilerinin, öğrencilere karşı olumsuz yaklaşımları ise çalışma alışkanlıklarını olumsuz etkilemektedir. Konuyla ilgili olarak, G.T. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Örneğin bir parça verecekken, bir eser verecekken sen bunu yapamazsın. Bunu da yapamayacaksın ama yine de vereyim bu eseri gibi olumsuz kelimeler kullanması beni derse teşvik etmiyor. Tam tersi benim dersi sevmememi sağlıyor. Hoca şöyle düşünüyor ben onu eleştirirsem hırslanır çalışır diye düşünüyor. Ama beni olumlu yönde etkilemiyor bu. Olumsuz yönde etkiliyor ve ders çalışma isteğimi azaltıyor.

Konuyla ilgili olarak, B.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Hocaların bir de güvenmesi lazım bence öğrencilere. Güvensiz hareket ediyorlar. Mesela geçen yılki konserde arkadaşım beni normalde hoca çıkartmayacaktı. Aslında dese ki kızlar siz yapabilirsiniz. Güzelce çıkın icra edin diyebilirdi. Onun yerine bizi enstrümanların arasından çıkarmayı tercih etti. Aslında bunun tersini yapsa biz daha çok şevke geliriz mesela yaparız. Mesela bu beni acayip olumsuz etkiliyor.

Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Hocanın olumsuz tutumları da etkiliyor enstrümanımı. Mesela beğenmedi. İşte olmamış dedi bu beni etkiliyor mesela. İyi yapamıyorum, bütün şeyimi kırıyor.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, çalgı eğitimcilerinin öğrencilere karşı güvensiz yaklaşımları çalışmalarını olumsuz etkilemektedir. Aynı zamanda, çalgıda başarı durumlarını etkilemekte ve kendilerine olan güven duygularının sarsılmasına sebep olabilmektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonları düşebilmektedir.

Çalgı eğitimcilerinin, öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarını olumlu yönde etkilediği düşünülen başka bir pratik ise birlikte yapılan icralar ve eğitimcilerin kendi performansıyla ilgili öğrenci üzerinde bıraktığı izlerle ilgilidir. Eğitim bilimlerinde, gözlem yoluyla öğrenmeyle ilgili olduğu düşünülen bu pratiğin, öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarını düzenleme hususunda önemli etkiler yarattığı düşünülmektedir. “Bandura’ya göre gözleyerek öğrenme, sadece bir kişinin diğer kişilerin etkinliklerini basit olarak taklit etmesi değil, çevredeki olayları bilişsel olarak işlemeyle kazanılan bilgidir.” (Akt. Senemoğlu, 2011, 218) Konuyla ilgili olarak, E.Ö. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Mesela daha çok üstüme düşüyor. Buna çalış, bunu yap. Sonra beraber çalışıyoruz bana gösteriyor. Yani belli ediyor.” Konuyla ilgili olarak, B.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “O bu seviyeye kadar gelmiş. Profesör olmuş. Udu da gayet güzel çalıyor. Ben de onun gibi olmak istiyorum şahsen.” Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, gerek eğitimcilerin öğrencilerle yaptığı icralar gerekse de eğitimcilerin icralarıyla öğrenciler için bir model olma durumu, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını arttırmaktadır. Orhan (2006, 135) konuyla ilişkili olarak “Öğretmenin çalgısını aktif olarak kullanması, derslerde öğrenciye çalgısı ile eşlik etmesi, verdiği ödevleri örneklemesi, konser etkinliklerinde çalgısı ile görev alması, çalgısını sevmesi ve donanımlı olması öğrencisinin motivasyonu için oldukça önemli” olduğunu ifade etmiştir.

3.7. Eğitim Sistemi

Öğrencilerin çalgı çalışma alışkanlıklarını motive edici diğer bir unsur ise müzik eğitim sistemi ve bunun önemli bir alt başlığı olan çalgı eğitimiyle gündemini koruyan sorunlarla ilgilidir. Çalgı eğitimiyle ilgili geçmişten gelen sorunlara değişen dünya koşullarının yaratmış olduğu yeni sorunların da eklenmesiyle birlikte, çalgı eğitimiyle ilgili yaşanan aksaklıklar gün geçtikçe daha da artmaktadır. Bu sorunlarla ilgili bileşenlerin, özellikle, çalgı eğitim biçimi, sistem sorunları ve müfredatlarla ilgili dinamikler etrafında çerçevelendiği görülmektedir.

Bahsi geçen sorunlarla ilgili çözüm önerilerinin geliştirilmesi, müzik eğitim sistemiyle ilgili doğru ve zamanında gerçekleştirilecek müdahalelerle sağlanabilir. Bu müdahalelerin ise çağın standartlarına uygun alternatif öğretim programları çerçevesinde biçimlendirilmesi gerekmektedir. Uslu (2012, 5), iyi bir eğitimin, ancak mükemmel bir program ve iyi bir planlama sonucu oluşabileceğini ifade etmiştir. Çalgı eğitimi sürecinde, öğrenci motivasyonunu etkileyen başlıca unsurlardan birini de müfredat konusu oluşturmaktadır. Çalgı dersi müfredatında yer alan unsurların öğrenci seviyesine ve öğrencinin hazır bulunuşluk durumuna göre düzenlenmesi, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını etkilemektedir. Bu konuda Özmenteş (2013, 321), şu açıklamaları yapmaktadır:

Öğretmenlerin bir başka işlevi ise öğrencileri için en etkili eğitim programını oluşturmaktır. Eğitimde program, öğretimsel içeriğin, nasıl ve hangi sıra ile öğretileceği ile ilgilidir. Çalgı eğitimi boyutunda öğrencinin seviyesine uygun bir repertuarın ona sunulması ve öğrencinin eğitiminin onun hazır bulunuşluk ve seviyesine uygun biçimde gerçekleştirilmesi, öğrencinin performansını yükseltecek, daha etkili öğrenmesini sağlayacak bir başka önemli etken olarak görülebilir.

Konuya ilişkin olarak, E.G. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Hocaların sadece mevcut müfredatı işlemeleri beni olumsuz etkiliyor mesela. Sazı geliştirmeye yönelik hiçbir hareket göremiyorum ben mesela. Sadece müfredat bu, bunun geçilmesi lazım gibi bir tavır benim hoşuma gitmiyor. O yüzden enstrümanımdan soğutuyor beni bu durum.” Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, çalgıyla ilgili sadece mevcut müfredatın işlenmesi, öğrencilerin motivasyonlarını düşürebilmektedir. Mevcut müfredatla birlikte, öğrencinin seviye ve hazır bulunuşluk düzeyinin de dikkate alınarak

yapılacak programın öğrencilerin çalgı çalışmalarını olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

3.8. Ekonomik Durum

Öğrenciler, çalgı çalışma ile ilgili motivasyonlarına olumsuz etki eden faktörler arasında ekonomik durumlarına ilişkin gerekçeleri de belirtmiştir. Bu gerekçelerle ilgili olarak, öğrencilerin canlı müzik yapan işletmeler, müzik eğitimi veren kurslar ve diğer ticari işletmelerdeki ekonomik kazanç çabaları, çalgı eğitimi ile ilgili motivasyonlarını olumsuz biçimde etkilemekle birlikte, gelecekleri hususunda birtakım endişelerin oluşumuna zemin hazırlamaktadır. Konakçı (2010:59), araştırmasında, “Ailelerin kültürel ve ekonomik düzeyleri, öğrencinin çalgı başarılarına ve dolayısı ile tutumlarına etken” olduğunu ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, E.G. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Maddi sıkıntılar manevi sıkıntılardan daha çok etkiliyor mesela. Para kazanman, çalışman gerekiyorsa enstrümanına çok fazla vakit ayıramıyorsun mesela. Ayırmak istiyorsun ama ayıramıyorsun çünkü çalışman gerek. İş ortamı mesela olumsuz etkiliyor.” Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini “Olumsuz etkileyen şey çalışma hayatı oluyor birazda. Ders falan veriyorum mesela.” şeklinde aktarmıştır. Konuyla ilgili olarak, E.F. ise düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Maddi çalışmazsam ben enstrüman çalışacak bir evim olmaz. Ya da karnımı doyuracak bir ekmeğim olmaz. Düşünüyorsun bundan sonra ne vereceğim. Kırım var, kömür param var, aidatım var, faturalarım gelecek falan. Zaten bunları düşünüyorsun. Ben bunlarla uğraşmasam belli bir maaşım olsa, enstrümanıma daha çok yönelirim. Herkes daha çok yönelir daha doğrusu. Ben değilim sadece herkes yönelir. Maddi kaygılar çok etkiliyor yani inanılmaz.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, maddi açıdan sıkıntı yaşayan öğrencilerin çalgı çalışmaları bu durumdan olumsuz etkilenmektedir. Öğrencilerin, maddi kaygılarından uzak olmaları, çalgılarına daha fazla zaman ayırmaları ve konsantrasyonlarının daha yüksek olması açısından oldukça önemlidir. Maddi kaygılar içerisinde bulunan öğrencilerin çalgı çalışmalarını konsantre bir şekilde yapmalarının oldukça zor olduğu görülmektedir. Çünkü, bireylerin zihninde maddi kaygılar olduğu sürece kendilerini çalgıya odaklamaları oldukça zor bir durumdur.

3.9. Üst Düzey İcracılar

Öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen bir diğer unsur, üst düzey icracılarla ilgilidir. Literatürde, virtüöz olarak da ifade edilen ve çalgı icracılığında öğrenciler açısından esin kaynağı oluşturabilen bu icracıların, öğrencilerin motivasyon düzeyini arttırmada önemli dinamikler arasında yer aldığı düşünülmektedir.

Öğrenciler, bu icracılara ait ses ve video kayıtlarını dinleyerek, konserlerine giderek ya da onlarla iletişime geçerek motive olmakta, çalgılarıyla ilgili gelişim süreçlerini ivmelendirmektedir. Konuyla ilgili olarak, B.Y. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Olumlu etkiler. Çünkü onları gördükçe hırs yapıyorsun sende onlar gibi olmak istiyorsun. Doğal olarak çalışıyorsun.” Konuyla ilgili olarak, E.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Özellikle İsmail Tunçbilek’in bağlamasını sevdiğimi söyledim. O adamın bağlamasını her dinlediğimde o artık benim içime işliyor sonuçta. Ya da Çetin Akdeniz’in Ezgi Akşamı’nı çalarken dinliyorsun. Onun yaptığı şeyleri yapmaya çalışıyorsun. O yüzden olumlu etki oluyor tabi ki.” Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır: “Şevkim kırılmıyor çok güzel çalıyormuş diye. İyi bir icra dinlediğimde daha çok şevkim geliyor. Yani çalışma isteği daha çok oluyor.” Konuyla ilgili olarak, H.Y. ise düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir: “Motive ediyor. İyi çalan birini izlediğim zaman internetten motive ediyor. Hatta bazen başına geçip işte kulaktan çıkarmaya çalışıyorum.” Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Çok olumlu etkiliyor. Onlar gibi olmak istiyorum. Onlar gibi icra etmek istiyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, S.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Mesela konserler olduğunda işte hocanın konseri oluyor. Veya bir keman konserine gittiğimde Adana’da özellikle o bir hırs oluyor. Orada ki güzel dinleti, resital hoşuma gidiyor. Diyorum ki bende çalışayım. O bir hırs oluyor benim için. Oturuyorum çalışıyorum. O olumlu yönü mesela konserler olumlu etkiliyor beni.

Konuyla ilgili olarak, B.G. ise düşüncelerini “Büyük udilerin parçalarını dinlediğimde çok hoşuma gidiyor. Bende bunları yapmak istiyorum diyorum. Hemen udun başına oturuyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini “Konserler olumlu etkiliyor aslında çalınan eserlerle ilgili bu şekilde bunu yapabilirim gibi.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, B.U. ise deneyimini “Buraya geldiğinde konferans vermişti. Sonra bir de udunu icra etmişti. Gayet iyiydi yani severek dinledik. Sonra yine motive olduk. Gaza geldik. Derslerimize asılmaya

başladık.” şeklinde aktarmıştır. Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Konserler iyi yönde etkiliyor. Mesela Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’nda Feryal Türkoğlu’nun performansı çok hoşuma gitmişti. Olumlu etkilemişti beni. Neden bende öyle olmayayım.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, öğrencilerin üst düzey icracılara ait ses ve video kayıtlarını dinlemeleri veya konserlerine gitmeleri, çalgı çalışma alışkanlıklarını olumlu etkilemektedir. Çünkü, öğrenciler çalgılarıyla ilgili üst düzey icracıları kendilerine örnek almakta ve onlar gibi olabilmek için çalışabilmektedir.

Öğrencilerin, dinledikleri icracılar zaman zaman kendilerini duygusal olarak kötü hissettirse de çalgı çalışmalarını olumsuz şekilde etki ettiği düşünülmemektedir. Konuyla ilgili olarak, T.G. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Keman eserlerini dinliyorum onların dediğim gibi moralim bozuluyor. Diyorum ki bunlar bunları nasıl yapıyorlar. Bende uygulamaya çalışıyorum, birebir olmuyor ama yanlış bir şey yapıyorum. Çalışma isteğimi azaltmıyor. Ben onları dinlediğim zaman çalgıma daha çok sarılmak istiyorum aslında. Dinlediğimde hem olumlu hem olumsuz yönü var. Daha fazla çalışmamı sağlıyor. Çünkü onların yaptığı en ufak şey bile saatlerce uğraşabiliyorum bende yapabilmek için.

Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Görüyoruz küçücük çocuk mesela çatır çatır çalıyor. Diyorum ki küçücük çocuğun çaldığını ben çalamıyorum mesela. İnsan ister istemez o konuda bir karamsarlığa düşüyor. Olumsuzluğa düşüyor ama hiçbir zaman bunun enstrümanıma yansımaya izin vermedim. Çünkü her zaman şu bir gerçektir. Her zaman benden daha iyileri de olacaktır. Her zaman birilerinden de iyi olacağım.

Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, üst düzey icracılar öğrencilerin çalgı çalışma isteklerini arttırıp, daha fazla çalgı çalışmalarını sağlayabilmektedir.

3.10. Duyuşsal Etkenler

Çalgı çalışma motivasyonunu etkileyen dinamikler üzerinde, öğrencilerin kişisel özellikleri ve beğeni algılarının oldukça etkili olduğu düşünülmektedir. Bu konuyla ilgili olarak, araştırma kapsamında elde edilen temalara yönelik bulguların, öğrencilerin çalgı çalışmalarına yönelik ilgi ve istekleri, performanslarına yönelik beğeni düzeyleri, sorumluluk bilinçlerine, öğrenme isteklerine, müzik beğenileri ve bu beğenilere yönelik

oluşturdukları müziksel tercihlerine yönelik olarak duyuşsal tutumlarla ilgili olduğu görülmüştür.

Öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını doğrudan etkileyen bu dinamiklerin, çalgı çalışma disiplinine ait bileşenler üzerinde çarpıcı etkiler yarattığı söylenebilir. Motivasyonun en etkili tetikleyicisi olan ilgi, istek, öğrenme arzusu ve sürekli kendini geliştirme isteği çalgı icracılığında performans düzeyinin gelişimi ve sürekliliği bakımından oldukça önemlidir. Çünkü, “öğrencinin çalgısını sevmesi ve kendisini onunla uyumlu hissetmesi de çalışma disiplini açısından önem taşımaktadır. Çalgısını sevmeyen öğrenci yetenek düzeyi ne olursa olsun başarı gösteremeyecektir.” (Topalak, 2013, 122)

Öğrencilerin çalgı çalışmalarını etkileyen unsurlardan birini de öğrenme istekleri oluşturmaktadır. Çalgısında yeni şeyler öğrenme isteği duyan öğrencilerin, çalgı çalışma istekleri de artmaktadır. Çünkü, öğrencilerin öğrenme istekleri bir anlamda kendi kendilerini güdülemeleri anlamına gelmektedir. Buradan hareketle, öğrencilerin kendi güdülenmelerini sağlamaları, öğrencilerin yeni şeyler öğrenmesi, çalışmaların uzun ve kalıcı olması açısından dışsal güdü kaynaklarına göre daha etkili olmaktadır. Eggen ve Kauchak (1997)’ un konuya ilişkin yorumlarına göre “araştırmalar içsel motivasyonu yüksek olanların, diğerlerine oranla daha başarılı olduklarını ortaya çıkarmıştır.” (Aktaran: Yazıcı, 2009, 382) Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise şu ifadeleri kullanmıştır:

Ben bunu çalışıyorum ama ben bunu çok daha da iyi çalabilirim. Çok daha iyi çaldığımda yine ben bunu çok çok daha da iyi çalabilirim. Bu kısır bir döngü yani. Bu hiç bitmez. Demek istediğim sürekli bir öğrenme şeyi var enstrümanım konusunda. Sürekli yani şöyle bir laf vardır. Öğrenmeye başladıkça cahilliğimi gördüm diye. Ben öğrenmeye başladıkça cahilliğimi görüyorum ve daha çok öğrenmek istiyorum.

Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, içinde öğrenme ilgi ve isteği olan öğrencilerin çalgı çalışma istekleri artmaktadır.

Öğrencilerin, çalgı çalışmalarlarıyla ilgili olarak, motivasyon düzeyinin artmasında kendi performanslarına yönelik bireysel beğenileri ve bu beğenilere yönelik başarı hissiyatlarının oldukça önemli nitelikler taşıdığı düşünülmektedir. Engin (2012:140), “Kendi performansına ve çalgısı ile ilgili yeterlik duygusuna sahip müzisyenlerin özgüven özelliğine de sahip olduklarını” ifade etmiştir. Bu konuyla ilgili olarak, E.G.

düşüncelerini “İlk önce kendim mesela, kendimi beğeniyorsam olumlu yönde etkiliyor. Daha çok şevke geliyorum. Çaldığım enstrümanı o gün kendim beğendiysen müzikal olarak, daha çok çalışıyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencinin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, öğrencilerin kendi yapmış oldukları icralara yönelik beğeni durumları çalgı çalışma alışkanlıklarını olumlu etkilemektedir.

Öğrencilerin çalışma alışkanlıklarını etkileyen bir diğer unsurda, bireysel özellikleri, müzik beğenileri ve bu beğenilerle ilgili oluşturdukları müziksel tercihlerine yönelik tutumlarıyla ilgilidir. Kültürün en kristalize olduğu alan olan müzik ve müziğin doğrudan ifade edilebilme aracı olan çalgılar, öğrencilerin müziksel yaşantılarına yönelik farkındalıklarını etkileyebilmektedir. Bahsi geçen etkiler ise öğrencilerin müzikle ve dolayısıyla çalgıyla ilgili muhtelif anlam dünyalarının oluşmasına ve bu anlam dünyalarıyla ilgili farklı tercihlerin biçimlenmesine sebebiyet verebilmektedir. Çalgı eğitimi için yapıtaşları olan eserler ve bu eserlere yönelik eğitimci tutumları, öğrenciler üzerinde muhtelif etkiler yaratabilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak, H.K. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Mesela sevdiğim bir eser olunca ona daha zaman ayırarak çalışıyorum. Bakıyorum sevmediğim bir etüt oluyor mesela ona da isteksiz çalışıyorum. Bu bunda etkili oluyor mesela çalışmamda.” Konuyla ilgili olarak, B.E. ise düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Mesela çalmak istemediğim hoşlanmadığım eserler en birinci unsur benim için o an. Şu an hâlihazırda bir eseri mesela hiç çalmak istemedim ama sınavda çalmak zorundayım. O yüzden en birinci unsur sevmediğim parçayı çalmak zorunda kalışım.” Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Duyduğum, sevdiğim parçaları çalabilmek bunlar hep beni iyi yönde etkiliyor ve daha iyi çalmamı sağlıyor.” Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Eğer çalgı sınavında çalacağım şeyler güzelse bana verilmiş olan ödevler hemen başlıyorum bitiriyorum. Bir de işte bu çaldığımız eserler yani klasik eserler herkesin de çok şey yapmadığı, ilgi duymadığı eserler. Çünkü bilmiyor kimse daha çok güncel eserler dinlediğimiz için onlar daha çok hoşumuza gidiyor. Mesela Göksel Baktagir’in eserleriyle çalgı sınavında ya da orkestra sınavlarında çaldığımız eserleri tamam onlar daha donanımlı olabilir ama bağdaştıramıyorum. Çünkü çalgı sınavında çaldığımız eserler biraz daha eskiye dayanıyor. Güncel dinliyorum hep. Bana daha çok hitap ediyor.

Konuyla ilgili olarak, H.Y. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Hiç sevmeyince parçayı, o zaman hiç çalası gelmiyor insanın. Ama mecbur onu çalmak zorundasın. Öyle olmasaydı iyi olurdu. Mesela biz deseydik ki; hocam şunu çok seviyorum ben. Onu çalabilir miyim? Ona çalışalım işte finalde bunu çalıyım deseysen belki daha iyi olurdu. Bunu çalacaksın deniyor bizde çalıyoruz. Ama hoş değil mesela sevmediğim parçayı sanki ruhsuz çalıyorum.

Görüldüğü gibi, öğrencilerin beğenileri de dikkate alınarak yapılan eser seçimleri, öğrencileri çalgı çalışmaya daha istekli hâle getirmesi bakımından oldukça önemli bir durumdur. Bu konuyla ilgili olarak, Önder (2009:85), araştırmasında “Çalışılacak eserlerin/etütlerin seçimi, zorunlu eserler/etütler haricinde öğretmenler ve öğrencilerin ortak kararı ile olması gerektiğini” ifade etmiştir. Bu durum, aynı zamanda, öğrencilerin fikirlerinin önemsenmesi bakımından öğrenciyi mutlu etmekte ve güçlü bir iletişimin sağlanması açısından da önemli bir pozisyonu teşkil etmektedir.

Öğrencilerin, kişisel özelliğinin yansıması olarak sorumluluk bilinçleri de çalgı çalışma alışkanlıklarını etkileyebilmektedir. Engin (2012:138), “Ödev bilincine sahip, kendilerine verilen görevleri yerine getirme sorumluluğu olan kişilerin, çalgılarına karşı da gereken sorumlulukları yerine getirmekte ve kendilerini yeterli hissettiklerini” ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, F.Y. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Evet çünkü genelde yapım itibariyle eğer yapmam gereken bir şey varsa ona elimden geldiği kadar sorumluluklarımı yerine getirmeye çalışırım. Enstrümanımı da bir sorumluluk olarak da düşünürüm çoğu zaman. O yüzden yapmam gerekiyorsa dört dörtlük yapmasam da elimden geldiği kadar yapmaya çalışırım.

Öğrencinin ifadelerinde de görüldüğü gibi, öğrencilerin çalgı çalışmalarına olumlu etki eden unsurlardan birini de sorumluluk bilinci düzeyleri oluşturmaktadır. Sorumluluklarının bilincinde olan öğrenciler, bunun bir yansıması olarak çalgı çalışmalarını yapmaya özen göstermeye çalışmaktadır.

Öğrencilerin yaşadıkları birtakım kişisel problemler ve içinde buldukları ruh hâlleri, öğrencilerin kişilik özelliklerine göre çalgı çalışmalarını olumlu veya olumsuz bir şekilde etkileyebilmektedir. Konuyla ilgili olarak, E.Ö. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Hissi durumlar zaten hissi olarak da, sinirli olduğum zaman daha çok çalışırım mesela kemana. Duygusal olduğum zamanlar pek çalışmam ben kemana.” Konuyla ilgili olarak, S.Ç. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Hissi şimdi ben

bağlamayı elime aldığım zaman yatışıyorum. Ya da bir sevinçli anındasın yine eline enstrüman alıyorsun. Bir şeyleri ifade etme yolu çünkü müzik. O anki duygumu ifade edebiliyorum bu da bir etken.” Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir: “ Bir can sıkıntısında en iyi can sıkıntısını alan enstrüman mesela. Çok sıkıldığım bunaldığım durumlarda mesela enstrümanla rahatlayabiliyorsun. Bazen de tam tersi hiç eline almak bile istemeyebiliyorsun.” Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Sadece sinirliysen agresif olduğum zamanlar enstrümanı elime almıyorum.” Konuyla ilgili olarak, H.K. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Eğer mutluysam daha çok çalışma isteği oluyor.” Konuyla ilgili olarak, S.G. ise düşüncelerini “O an ki ruh hâlime de bağlı, mesela bir şeye canım sıkkın olduğunda hiç keman çalışmıyorum mesela. O enstrümanıma yansıyor. Ciddi anlamda yansıyor.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini “Canım sıkılınca kanunla haşır neşir oluyorum. Kanun çalışmak istiyorum canım sıkkın olunca.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Psikolojik yapı çok önemli her enstrüman için geçerli bu. O da önemli. Kötü hissettiğim zamanlar tabi ki bu sesime de yansıyor. İyi hissettiğim zamanlar bu da olumlu bir şekilde yansıyor sesime.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüldüğü gibi, öğrencilerin içinde buldukları ruh hâlleri, kişilik özelliklerine göre çalgı çalışma alışkanlıklarını farklı şekilde etkileyebilmektedir. Şendurur (2001, 164), öğrencilerin “Ruhsal bakımdan kendini iyi hissettiği zaman çalışmaya yönelmesi daha doğru olacağını” ifade etmiştir. Öğrenciler, genellikle mutlu oldukları ve kendilerini iyi hissettikleri zamanlar, çalgı çalışma isteklerinin arttığı görülmektedir.

3.11. Mesleki Hedef

Öğrenciler, çalgı çalışmayla ilgili motivasyonları tetikleyici bir unsur olarak, meslek seçimlerinin de önemli olduğunu belirtmişlerdir. Aytaç (2008:69) “Bir insanın yaşamda başarılı olması için öncelikle hedef belirlemesi, bu hedefe inanması ve hedefe ulaşmak için planlı, düzenli, etkili bir çalışma yapması gerektiğini” ifade etmiştir. Öğrenciler hedef olarak öğretmenlik ya da akademisyenlik tercih edebildikleri gibi, bu meslek seçimlerini birbirinin alternatifi olarak da düşünebilmektedir.

Meslek olarak akademisyenlik düşünen öğrencilerin, öğretmenlik düşünen öğrencilere göre çalgı çalışma alışkanlıklarının daha fazla olduğu düşünülmektedir. Konuyla ilgili

olarak, H.K. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Eğer yüksek lisans yapmayı düşünsem çalgıya daha çok çalışırdım. Ama öğretmenlik olduğu için fazla şey yapmıyorum.” Konuyla ilgili olarak, E.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Şimdi şöyle düşünürsek Türkiye şartlarındasın öğretmen olmak için çok iyi çalgı çalmanın hiçbir faktörü yok. Öğretmen olmanın tek faktörü var o da KPSS’den iyi bir not almak, bunun benim çalgıma herhangi bir etkisi yok.”

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, mesleki hedef olarak öğretmenlik düşünen öğrencilerin, akademisyenlik düşünen öğrencilere göre çalgı çalışmalarına daha fazla zaman ayırma konusunda bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Mesleki hedef olarak akademisyenlik düşünen öğrencilerin, çalgı çalışma alışkanlıkları konusunda öğretmenlik düşünen öğrencilere göre daha istekli oldukları görülmektedir.

Alternatifli olarak öğretmenlik veya akademisyenlik düşünen öğrenciler ise maddi kaygılarından dolayı, önce öğretmen olmayı daha sonrasında ise akademisyenlik mesleğine geçmeyi düşünmektedir. Bu duruma etki eden sebebin, bireylerin ekonomik kaygılarından oluştuğu ve önceliklerini buna göre belirledikleri düşünülmektedir. Konuyla ilgili olarak, Ö.F. düşüncelerini şu şekilde aktarmıştır:

Mesleki hedefim ilk başta öğretmenlik. Ama öğretmenliği şu anda kesinlikle küçümsüyor olarak algılanmasını istemiyorum. Öğretmenliği basamak olarak şu anda. Önce öğretmen olup mesleğimi elime alıp geçim derdi, geçim sıkıntısı. Kafamdan o kaygıyı atıp mesleğimi elime almak istiyorum. Daha sonra müzikte ilerlemek, ilerlemeye de devam etmek istiyorum. Bu iki tane şu anda kafamda düşünce var. Birincisi bir üniversitede öğretim elemanı görevlisi akademisyen olmak. Diğeri de bir senfonide çalmak. Sebepleri de şu: normal bir şekilde ilköğretimde falan öğretmen olursa insan genelde enstrümanı köreliyor. Enstrümanım körelmesin diye, çünkü ben biliyorum enstrümanım ben elime çok fazla alabileceğime zannetmiyorum öğretmen olduktan sonra. Gereksizce alacağımı zannetmiyorum. O yüzden bir akademik kadroya girdiğim zaman ya da bir senfoni orkestrasında bir görev aldığım zaman kesinlikle daha çok ilerleyeceğimi düşünüyorum enstrümanımda.

Öğrencinin ifadelerinden de anlaşılacağı gibi, mesleki hedef olarak akademisyenlik düşünen öğrencilerin ekonomik sebeplerden dolayı, bu tercihini ikinci plana attığı görülmektedir.

Öğrencilerin ileriye yönelik ekonomik kaygıları, çalgı çalışmalarını olumsuz olarak etkileyebilmektedir. Bu konuyla ilgili olarak, S.Ç. düşüncelerini şu şekilde ifade

etmiştir: “Birazda artık insanın 4 yıl okul okuyup da bir yerlere gelebilmeme korkusu veya bu işte formasyon olayları bunlar olumsuz yönde etkiliyor. Ne için çalışıyoruz biz dediğimiz noktalar oluyor. Maddi özgürlüğünü alma yönündeki kaygılar benim için olumsuz bir etki.” Görüldüğü gibi, öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulamamaya yönelik korkuları, öğrencileri olumsuz etkileyebilmekte ve motivasyonlarını düşürebilmektedir.

3.12. Çalışma Alışkanlıkları

Öğrencilerin çalgı çalışmalarını etkileyen unsurlardan birini de çalgı çalışma alışkanlıkları oluşturabilmektedir. Her öğrencinin çalgısına çalışırken bilinçli ya da bilinçsiz kullandığı kendine özgü birtakım çalışma stratejilerinin olduğu bir gerçektir. Öğrencilerin çalgı çalışmalarıyla ilgili olarak, doğru çalışma stratejilerini kullanmamaları kendilerini olumsuz etkileyebilmekte ve gelişimlerinin hızını yavaşlatabilmektedir. Kılınçer (2013:193) “...öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri arttıkça, başarı düzeylerinin de arttığını” ifade etmiştir. Konuyla ilişkili olarak Özmenteş ise (2008, 173) “Öğrencilerin yalnız başlarına geçirdikleri çalgı çalışma saatlerinde etkili öğrenme taktikleri kullanmaları ve kendilerini sürekli denetlemeleri gerektiğini” ifade etmiştir. Doğru çalgı çalışma stratejilerinin kullanılması, çalışılan sürenin etkili ve verimli geçmesi bakımından oldukça önemli bir durumdur. Öğrencilerin çalgı çalışmalarını etkileyen bu stratejilerle ilgili olarak, çalışmaya kendilerini hazır etme durumlarının oldukça önemli olduğu görülmüştür. Bu durum, çalışmalarının daha verimli ve nitelikli geçebilmesi açısından oldukça önemlidir. Konuyla ilgili olarak, Ö.F. düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir:

Kafamı boşaltmaya çalışırım. Birçok duygudan kendimi arındırmaya çalışırım. Duygudan dediğim olumsuz etkenlerden arındırmaya çalışırım. Günlük yaşamdan iş sıkıntısından, okul sıkıntısından mesela ders kaygısı, sınav kaygısı falan bunlardan kendimi arındırarak çalışmaya başlarım ki o bana verimli olsun. Çünkü kafada bir şeyler varken on saat çalışmak bile fayda etmezken, kafa daha boş ve rahat olduğundaki bir saat çalışma on saat çalışmaya bedel olduğunu düşünüyorum ve ben bunu kendimde de görüyorum.

Konuyla ilgili olarak, S.G. ise düşüncelerini “Genelde okul bitiminde, rahat dinlendikten sonra, kafamı boşalttıktan sonra, rahat hissettiğim anda enstrümanı elime alıyorum. Kafam başka yerdeyse kesinlikle kemana veremiyorum kendimi.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, öğrencilerin aklında birtakım soru işaretleri varken çalışmak, verim ve etkililik bakımından olumsuz neticeler yaratabilmektedir. Dolayısıyla, çalgı çalışma sürecini etkili ve verimli geçiremeyen öğrencinin, morali bozularak çalgı çalışma motivasyonu düşebilmektedir. Buradan hareketle, öğrencilerin çalgı çalışmalarına başlamadan önce, zihnindeki soru işaretlerinden mümkün olduğunca kurtulmaları, zamanın etkili ve verimli kullanılması açısından oldukça önemlidir.

Öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerini konsantre olarak gerçekleştirmeleri, çalışmalarının verimini arttırdığı görülmüştür. Aytaç (2008:70), konuya ilişkin olarak şu açıklamaları yapmıştır: “Konsantrasyon verimli çalışmanın anahtarıdır. Konsantre olmadan çalışma başında harcanan saatler, öğrenme adına kişiye pek bir fayda getirmezken; kişinin kendini vererek yaptığı bir saatlik çalışma, önemli bir konunun anlaşılmasını sağlayabilir.” Konuyla ilgili olarak, B.E. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Tamamen odaklanma adapte olmayla ilgili eğer ders çalışmaya adapte olduysam her türlü verimli geçiyor. Ders çalışmaya adapte olamadıysam 4 saatte 5 saatte çalışsam ertesi gün hiçbir şey yapmamış gibi oluyor.” Konuyla ilgili olarak, H.K ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Kafamda bir soru işareti yoksa dikkatimi direk odaklıyorum ve çalışmaya başlıyorum. Güzelce bitiriyorum.”

Görüldüğü gibi, çalgı çalışma sürecinde konsantrasyonun yeterli düzeye ulaşması, motivasyonla ilgili istenilen hedeflere ulaşılmasında önemli ölçüde etkiler yaratmaktadır. Bu etkilerle ilgili literatürde, Chung, “öğrencinin öğrenme sürecinde dikkatini dağıtacak etkenlerle mücadele etmesini sağlayan taktikler geliştirmesi” (Akt. Özmenteş, 2008, 168) üzerinde yoğunlaşmıştır. Öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinin yeterli ve etkili kullanılmasını sağlayan bu özellikler, çalışma süresinin daha uzun sürece yayılmasına katkı sağlamaktadır.

Öğrenciler çalgı çalışmalarında, çalmakta zorluk çektikleri yerler üzerinde daha çok durarak, çalışma verimini arttırabilmektedir. Şendurur (2001, 167), araştırmasında “Öğrencinin çalıştığı etüt ve eserlerde teknik açıdan zorlandıkları yerleri belirleyip, o bölümler değişik ritimlerde çalışılmalı ve zor pasajlara daha fazla zaman ayrılması” gerekliliğini vurgulamıştır. Konuyla ilgili olarak, S.G. düşüncelerini şu biçimde ifade etmiştir:

6 saat çalışır kimisi, o 6 saatte ne kadar nasıl çalışır, bu çok önemli bir şey. Önce işte ilk defa elime aldıysam bir parçayı deşifre yapıyorum işte bonası neyse. Sonra elime alıyorum yine hata varsa nerde hatam varsa onun üzerine yöneliyorum. Mesela atıyorum 4 porte var, iki porteyi çalabiliyorum, çalamadığım yerin üzerine düşerek çalıştığımın verimli oluyor 2 saat benim için.

Konuyla ilgili olarak, E.Ö. ise düşüncelerini “Genelde de bir saat üstüne düşünüyorum daha verimli geçmesi için. Hocaların dediklerini dikkate alarak mesela bir yeri daha çok tekrarlayarak çalışıyorum.” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, zorlandığı yerlerin üzerinde durulması, çalışma veriminin artmasını sağlayabilmektedir. Bu verimden dolayı da öğrenci mutlu olmakta ve buna bağlı olarak motivasyonu da artabilmektedir.

Öğrencilerin çalgı eğitimcileri tarafından kendilerine verilen eserleri internet vb. imkânları kullanarak dinlemelerinin, çalgı çalışmalarında olumlu etkiler yarattığı düşünülmektedir. “Çalgı eğitiminde öğrencinin bir eseri müzikal anlamda yorumlayabilmesi için, öncelikle, o müziği yeterince özümsemesi gerekmektedir. Parçanın gerektirdiği müzikaliteyi anlamamış olan öğrencinin parçayı doğru ve müzikal olarak çalması oldukça güç görünmektedir.” (Özmenteş, 2005, 100) Bu konu ile ilgili olarak, T.G. düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir: “Hoca bana mesela final için sonat verdi. Sonatın 3. ve 4. bölümünü açıyorum. Mesela internetten buluyorum. Nasıl çalmışlar diye açıyorum, dinliyorum.” Konuyla ilgili olarak, E.G. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Mesela bir video kaydı izleyip çalışınca daha rahat çalışıyorum. Bir kayıt dinleyince kaydı dinledikten sonra çalışmak daha güzel. Ama odaya girip de önünde sadece bir tane nota hiçbir kayıt olmadan tek başına çalışınca sıkılıyorsun ve çok fazla çalışmıyorsun. İşte dediğim gibi video izliyorum mesela. Videoda çalgı tekniğine bakıyorum daha sonra kayıtlar dinliyorum. Kayıtlardaki duyguya bakıyorum mesela etkili geçmesi için veya notaya bağlı kalmıyorum mesela içine kendim bir şeyler katmaya çalışıyorum.

Konuyla ilgili olarak, Ö.F. ise düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

Derste çaldığımız bir parçayı mesela, deşifre aşamasını bitirdikten sonra, karakterini biraz daha iyi anlayabilmek için mesela o parçayı kimler icra etmiş şöyle bir internette araştırıyorum. Farklı icracılardan dinliyorum. Kendime göre ortak bir karakter belirliyorum diyebilirim.

Konuyla ilgili olarak, B.U. ise düşüncelerini “Çalacağım eseri mp3 hâline getiriyorum. Telefonuma ya da mp3 aletine indiriyorum onu. Orada dinliyorum. Çalışmam daha kolay, daha etkili olsun benim için diye.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşüncelerini “Aldım mesela parçayı. İlk önce piyano da deşifresidir, solfejdir hallettikten sonra bir de dinliyorum. İşte iyi düşündüğüm insanlardan.” şeklinde ifade etmiştir.

Öğrencilerin kendilerine verilen eserleri dinlemeleri, parçaların daha iyi anlaşılması ve özümsemesi açısından oldukça önemlidir. Sadece notaya bağlı kalarak yapılan çalışmalarda, öğrenciler parçanın ruhunu tam olarak yansıtmada güçlük çekebilmektedir. Öğrencilerin çalışılan eserlerle ilgili usta icracıları dinlemeleri, onların parçaya daha iyi adapte olmasını sağlamakta ve motivasyonlarını olumlu etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin çalıştıkları eser veya etütleri ağır tempodan hızlı tempoya doğru sistemli bir şekilde çalışmalarının, çalgı çalışmalarını olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir. Önder (2009:84), öğrencilerin bireysel çalışmalarında metronom kullanma alışkanlığı edinmeleri gerektiğini ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, S.Ç. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Önceden direk hızlı başlama şeyi vardı bende. Ama şimdi bir şeyler öğrenebildim. Biraz daha yavaş ya da mızrapla parmakların senkronize olmasını çözdükten sonra bir şeylerin daha kolay yapılabildiğini öğrendim ve daha yavaş başlayıp yavaştan hızlıya doğru çalışmayı öğrendim bu süreyi bu şekilde değerlendirebiliyorum.

Öğrencilerin ifadelerinden de anlaşıldığı gibi, çalışılan eser veya etütlerin sistemli bir şekilde hızlandırılması, çalgı çalışma verimini arttırmakta ve çalışmalarını olumlu etkileyebilmektedir.

Öğrencilerin çalgı çalışma süreçlerinde çalışmakta oldukları eserleri kaydedip, daha sonrasında bunları dinleyerek kendi gelişimlerinin farkında olmaları da çalgı çalışma motivasyonlarını olumlu etkileyebilmektedir. Özmenteş (2007:208) “Çalgı çalışma sürecinde kendini izleme, görüntü ya da ses kayıt teknolojileri kullanılarak yapılabileceği gibi, çalışma sürecini gözlemleyen birinin görüşleri alınarak da gerçekleştirilebileceğini” ifade etmiştir. Konuyla ilgili olarak, İ.F. düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır:

Bazen hatta ben çaldığımı kaydederim kendim sonra dinleyebileyim diye aradaki farkı anlamak için bunu sadece piyano için değil gitarım içinde yapıyorum. Mesela 5-6 yıl önce yaptığım kayıtlar bile durur ki o zamandan bu zamana gerilemiş miyim ilerlemiş miyim veya o zaman ne yapabiliyordum bu zaman ne yapabiliyorum ve bunu çok faydalı buluyorum. Bu aldığım sonuçlar beni daha çok çalışmaya sevk ediyor. Çalışsam olacağını görüyorum ve daha çok çalışmak istiyorum.

Konuyla ilgili olarak, F.Y. ise düşüncelerini şu biçimde aktarmıştır: “Mesela ilk baştaki kayıtlarımla mesela telefonda bazen kayıt alırım. Karşılaştırma yapma imkânım oluyor. İster istemez biraz eskiye yönelik olarak değiştiğimi görmek, daha iyi bir şeyler başarabildiğimi görmek olumlu yönde etkiliyor.” Konuyla ilgili olarak, P.A. ise düşünceleri “Kendi açımdan kendimi dinlediğim zaman, bir kayıta dinlediğim zaman artık daha akıcı ve iyi geliyor.” şeklinde ifade etmiştir.

Görüldüğü gibi, bir geri dönüt olarak öğrencilerin çaldıkları eserleri kaydedip aradan belirli bir zaman geçtikten sonra bunları dinleyerek, önceki ve sonrası çalma durumları arasındaki farkları kendilerinin fark etmesi, çalgı çalışma motivasyonları açısından oldukça önemlidir. Bu durum, öğrencilerin hem kendi eksikliklerini görme açısından hem de gelişimlerinin farkında olmaları açısından öğrencileri olumlu etkilemektedir. Aynı zamanda, anlık olarak çalışmakta oldukları eserleri kaydedip bunları dinlemeleri hata ve eksikliklerin görülmesi açısından önemlidir. Bu şekilde çalışma alışkanlığı kazanmış öğrenciler, kendilerine anlık geri dönüt sağlamak ve dolayısıyla gelişimlerine olumlu katkılar yapmaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde; araştırma sonuçlarına ve bu sonuçlara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını etkileyen unsurların; çalgı seçimleri, sağlık sebepleri, çalışma ortamının fiziksel yeterliği, sosyal dönütler, sınav dönütleri, eğitimci vasıfları, eğitim sistemi, ekonomik durum, üst düzey icracılar, duyuşsal etkenler, mesleki hedef ve çalışma alışkanlıklarına yönelik tutumlar çerçevesinde biçimlendiği ortaya konmuştur. Ortaya çıkan bu temalara yönelik sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- Çalgı çalışma motivasyonunda öğrencilerin öncelikli olarak belirttikleri konulardan birinin çalgı seçimi aşamasında gerçekleştiği, öğrencilerin severek ve isteyerek yaptıkları çalgı seçimlerinin, motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği,
- sağlık durumlarına ilişkin olumsuzlukların, çalgı çalışma motivasyonlarını düşürdüğü, özellikle yorgunluk, uykusuzluk, açlık ve fiziksel rahatsızlık gibi durumların, öğrencilerin çalışmalarını olumsuz etkilediği,
- çalgı çalışma ortamlarının fiziksel açıdan olumsuz yönlerinin bulunmasının, çalışma motivasyonlarını düşürdüğü, öğrencilerin, genellikle sessiz, sakin, aydınlık, ferah ve akustiği iyi olan çalgı çalışma ortamlarında motivasyonlarının arttığı,
- çalgı icralarına ilişkin almış oldukları olumlu sosyal dönütlerin, çalgı çalışma motivasyonunu arttırdığı, bu dönütlerle ilgili olarak, özellikle, eğitimcilerin dönütlerinin, aile ve arkadaş çevresinden gelen dönütlerden daha etkili olduğu,
- çalgı sınavlarından yüksek not alma isteklerinin, çalgı çalışma alışkanlıklarını olumlu etkilediği,

- çalgı eğitimcilerinin öğrenciler üzerindeki olumlu tutumlarının, çalgı çalışma motivasyonunu arttırdığı, çalgı eğitimcilerinin olumlu dönütlerinin öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarının yükselmesinde diğer unsurlardan daha etkili olduğu,
- eğitim sistemi ve eğitim sistemine yönelik oluşturulmuş öğretim programlarının, çalgı çalışma alışkanlıkları üzerinde önemli etkilerinin olduğu,
- ekonomik durumu zayıf öğrencilerin, maddi kazanç sağlamaya yönelik çalışmalarının, öğrencilerin çalgı çalışma motivasyonlarını düşürdüğü,
- öğrencilerin üst düzey icracılara ait ses ve video kayıtlarını dinlemeleri veya bu icracıların konserlerine gitmeleri, öğrencilerin çalgı çalışma isteklerini arttırdığı,
- çalgı çalışma alışkanlığının sürekliliği bakımından çarpıcı etkilerinin olduğu düşünülen duyuşsal etkenlerin; öğrencilere ait kişisel özellikler, beğeni algıları ve kültürel arka planlar etrafında şekillendiği,
- mesleki hedef olarak akademisyenlik düşünen öğrencilerin, öğretmenlik düşünen öğrencilere göre çalgı çalışma isteklerinin daha yüksek olduğu, bazı öğrencilerin ise ekonomik sebeplerden ötürü, alternatifli olarak önce öğretmenlik daha sonrasında akademisyenlik düşündüğü,
- öğrencilerin doğru çalgı çalışma stratejilerini kullanmalarıyla birlikte, çalışma verimlerinin arttığı ve motivasyonlarının yükseldiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öneriler

- Çalgı seçimleri, müzik eğitimi kurumlarının imkânları doğrultusunda, mümkün olduğunca öğrencilerin ilgi ve istekleri doğrultusunda yapılmalıdır.
- Öğrenciler, eğitimlerine yönelik faaliyetlerden kalan zamanlarda, verimli bir eğitim hayatı adına, uyku, spor ve beslenme gibi konularda uygun bir programlama yaparak, yaşam kalitelerini arttırmalıdır.
- Öğrencilerin çalgılarını çalıştıkları etüt odaları ya da ev içi mekânlar, ısı, oksijen ve ses yalıtımı gibi hususlarla ilgili olarak fiziksel uygunluk şartlarına getirilerek, çalışma motivasyonlarını olumlu yönde etkileyecek şekilde düzenlenmelidir.
- Çalgı eğitimi sürecinde, özellikle, eğitimciler öğrencilerin çalgı çalışmalarına yönelik motivasyonlarını arttırıcı dönütleri kullanmalıdır.

- Çalgı eğitimcileri motivasyonla ilgili olduğu düşünülen disiplinlerle ilgili muhtelif donanımlar kazanmalı ve bu donanımlarını öğrencilerin bireysel özelliklerine yönelik olarak biçimlendirmelidir.
- Çalgı eğitiminde öğrenci motivasyonunun artışına yönelik alternatif öğretim programları hazırlanmalı ve bu programlar çalgı eğitimcilerinin fonksiyonel biçimde kullanabileceği hâle dönüştürülmelidir.
- Öğrencilerin üst düzey icracılara ait konser, konferans vb. etkinliklere katılmalarının, motivasyonlarını pozitif yönde etkilediği sonucundan hareketle, bu etkinliklere katılım doğal bir sürece bırakılmaktan ziyade ölçme ve değerlendirme kriterlerinin bir unsuru hâline getirilmelidir. Örneğin, öğrencilere her yılın başında ilan edilen ders bilgi paketlerinin ölçme ve değerlendirmeye ilişkin maddelerinde, her dönemde sayısı eğitime ve ortamın imkânlarına bağlı olarak değişen “etkinlik katılımlarına” belirli puanlar ayrılmalı ve öğrenci bu etkinliklere katılmaya, ders gerekliliği olarak yönlendirilmelidir.
- Çalgı derslerinde seçilen eser ve etütlerle ilgili olarak öğrencilerin bireysel beğenileri de dikkate alınmalıdır.
- Öğrenciler doğru çalgı çalışma stratejileri konusunda bilgilendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme* (5. Basım). İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Aydın, Ayhan (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi* (4. Basım). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Aytaç, B. (2008). *Ticaret Meslek Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Yüksek Öğretime Yönelik Motivasyon Düzeylerinin Araştırılması (İstanbul İli Örneği)*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla.
- Bacanlı, Hasan (2012). *Eğitim Psikolojisi* (18.Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükkayıkçı, G. E. (2004). *Türkiyede'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları Yaylı Çalgı Öğrencilerinin Günlük Bireysel Çalışma Yöntemleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Çalışkan, T. (2008). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Çalgı Eğitiminde Güdülenme Düzeyleri ve Başarı Durumları Arasındaki İlişki*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Demirel, Özcan (2011). *Öğretme Sanatı* (18. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Demirkaya, E. (2015). *Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Bireysel Çalgı Bağlama Derslerinde Konya Tavrının Öğretilme Durumu*. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya.
- Erden, M. ve Y. Akman (2007). *Eğitim Psikolojisi (Gelişim-Öğrenme-Öğretme)* (16.Basım). Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Ertürk, Selahattin (1986). *Eğitimde "Program" Geliştirme* (5. Basım). Ankara: Yelkentepe Yayınları.

- Engin, D. T. (2012). *Müzişyenlerin Kişilik Özellikleri, Çalgılarına Yönelik Tutumları ve Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.
- Fidan, Nurettin (1996). *Okulda Öğrenme Ve Öğretme*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Fidan, N. ve M. Erden. (2001). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Gün, E. ve G. Yıldız. (2013). “Piyano Eğitiminde Başarıyı Etkileyen Faktörler”. *E Journal of New World Sciences Academy*, 8 (1), 103-114.
- Işıksaçan, Tarık (2011). *Etkili Motivasyon* (3. Basım). İstanbul: Kumsaati Yayınları.
- Kılınçer, Ö. (2013). *Piyano Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müzik Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Kayseri.
- Karataş, H. (2011). *Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojik İnançları, Öğrenme Yaklaşımları ve Problem Çözme Becerilerinin Akademik Motivasyonu Yordama Gücü*. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul.
- Konakcı, N. (2010). *Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Öğrencilerinin Bireysel Çalgı Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Orhan, Ş. Y. (2006). “Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Çalgı Eğitiminde Motivasyon”. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 130-136.
- Özsoy, Osman (2003). *Etkin Öğrenci Etkin Öğretmen Etkin Eğitim*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Özmenteş, S. (2008). “Çalgı Eğitimde Özdüzenlemeli Öğrenme Taktikleri”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9 (16), 157-175.
- Özmenteş, S. (2005). “Müzik Eğitiminin Boyutları ve Çalgı Eğitimi”. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6 (9), 89-105.

- Özmenteş, S. (2013). “Çalgı Eğitiminde Öğrenci Motivasyonu ve Performans”. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 320-331.
- Özmenteş, S. (2004). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümü Öğrencilerinin Çalgı Çalışma Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir.
- Özmenteş, S. (2007). *Çalgı Çalışma Sürecinde Özdüzenlemeli Öğrenme ile Duyuşsal Özellikler ve Performans Düzeyi İlişkileri*. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İzmir.
- Özder, Z. (2009). *Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Viyolonsel Eğitiminde Motivasyonun Yeri ve Önemine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Önder, C. (2009). *Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı Klasik Gitar Öğrencilerinin Çalışma Alışkanlıkları*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi ABD. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Burdur.
- Sönmez, Veysel (2005). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı* (12. Basım). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Selçuk, Ziya (2007). *Eğitim Psikolojisi* (14. Basım). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Say, Ahmet (2005). *Müzik Sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Senemoğlu, Nuray (2011). *Gelişim Öğrenme ve Öğretme: Kuramdan Uygulamaya* (19. Basım). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Şahin, A. (2004). “Yönetim Kuramları ve Motivasyon İlişkisi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 523-547.
- Şendurur, Y. (2001). “Keman Eğitimi Dersine Etkili Hazırlanma Süreci”. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 161-168.
- Topalak, Ş. (2013). “Güzel Sanatlar Lisesi Çalgı Eğitimi/Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi”. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 114-129.

- Uçan, Ali (2005). *Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler- Yaklaşımlar ve Türkiye'deki Durum* (3. Basım). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Ulusoy, A., (2003). Güdülenme, 307-326. *Gelişim ve Öğrenme* (Editör: A. Ulusoy). Anı Yayıncılık, Ankara.
- Uluç, Ç. (2006). *Güzel Sanatlar Liselerinde Keman Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Anasanat Dalı. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Edirne.
- Uslu, M. (2012) "Nitelikli Keman Eğitimine Yönelik Yaklaşımlar". *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4), 1-11.
- Yazıcı, H., (2009). Motivasyon, 379-405. *Eğitim Psikolojisi* (Editör: Y. Özbay, S. Erkan). Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara.
- Yokuş, H. ve T. Yokuş. (2010). *Müzik Ve Çalgı Öğrenimi İçin Strateji Rehberi 1*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek. (2011). *Nitel Araştırma Yöntemleri* (8. Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek 1

Görüşme Soruları

- Çalgınıza ne zaman ve nasıl başladınız?
- Çalgı çalışmalarınıza günde yaklaşık ne kadar süre ayırmaktasınız?
- Çalgınıza nerelerde çalışıyorsunuz?
- Günlük çalışma alışkanlığınız var mı ve gün içinde daha çok hangi saatlerde çalışıyorsunuz?
- Çalgı çalışmalarınızı olumlu yönde etkilediğini düşündüğünüz faktörler nelerdir?
a) Fiziksel b) Sosyal c) Duyuşsal
- Çalgı çalışmalarınızı olumsuz yönde etkilediğini düşündüğünüz faktörler nelerdir?
a) Fiziksel b) Sosyal c) Duyuşsal
- Mesleki hedefiniz var mı?
- Kendinizi çalgınızda ne derece yeterli buluyorsunuz? Neden?
a) Kendinizi yetenekli buluyor musunuz? Neden?
b) Arkadaşlarınız ve aileniz sizi yetenekli buluyor mu?
- Çalgı çalışma sürecinizi etkili ve verimli bir biçimde geçirdiğinizi düşünüyor musunuz?
a) Çalgı çalışma sürecinizin etkili geçebilmesi için neler yapıyorsunuz?
- Çalgınızla ilgili hangi icracıları dinliyorsunuz? Onları dinlemek çalışma isteğinizi herhangi bir yönde etkiliyor mu?
- Çalgınızla ilgili CD veya kitap gibi yayınları takip ediyor musunuz?
a) En son kimin ya da kimlerin yayınlarını aldınız?
b) İnternet olanaklarını kullanıyor musunuz?
- Alanınızla ilgili konserlere gider misiniz? En son hangi konsere gittiniz?
- Çalgınızın üst düzey icracılarından tanıştığınız ya da tanışma hayalini kurduğunuz kişiler var mı? Onlarla iletişim kurmak sizi nasıl etkiler?
- Çalıştığınızın dönütünü nasıl aldığınızı düşünüyorsunuz?

Ek 2

Görüşme Kayıtlarının Kodlanmasına Örnek

Serdal : Öncelikle çalgına ne zaman başladın?

Ö.F. : Çalgıma bu okulda başladım.

Serdal : O zaman dördüncü yılına giriyorsun.

Ö.F. : Evet, aynen öyle. Dördüncü yıla da başlamış oldum yani.

Serdal : Anladım. Ondan önce bir geçmişin yok çalgınla ilgili.

Ö.F. : Başka çalgı yani.

Serdal : Peki çalgına nasıl başladın?

Ö.F. : İlk başta yani temel şeylerle girdim. Gamlar, etütler, bunlar. Yaylı bir enstrüman çalıyorum. O yüzden ilk başta yay çalışmalarını, yay egzersizleri sonra gamlar falan.

Serdal : O açıdan değil. Çalgına kendin isteyerek mi başladın. Hocaların mı verdi ya da başka sebeplerden dolayı mı, ailen mi istedi?

Ö.F. : Evet, şöyle söyleyeyim. Gitar aslında benim okula girdiğim çalgı. Sonra gitar kontenjanı dolu olduğu için başka bir enstrüman seçmemiz gerekiyordu. Yani tüm gitarcular benim dönemimde başka enstrümanlar seçtiler yani. Okul verdi diyemem. Çünkü bir sürü seçenek vardı. Çelloyu ben seçtim.

Çalgı seçimi

Serdal : Yani isteyerek, bilerek.

Ö.F. : İsteyerek, bilerek seçtim. Pekte bilerek de seçmedim. Yani adını bile bilmiyordum işin gerçeği.

Çalgıya başlama

Serdal : İsteyerek yani severek mi seçtin bilinçli bir şekilde mi seçtin bunu.

Ö.F. : Çokta bilinçli seçtiğim söylenemez. İşin gerçeği şöyle ağır oturaklı bir enstrüman olsun bari hazır seçiyorken dedim. Söyle büyük bir şey olsun dedim. O maksatla.

Çalgıya başlama

Serdal : Yani tesadüfi oldu biraz.

Ö.F. : Diyebiliriz. Çünkü aklımda hiç yoktu yani çello seçmek. Belki yan flüt seçerim falan diye düşünmüştüm. Çünkü ilk müziğe başladığım enstrüman blok flüt yani bir çoğumuzda ilkokuldan falan başladık. Belki üflemeli bir enstrümana daha yatkınlığım olur diye yan flüt seçecektim onu da seçemedik. Onunda kontenjan sıkıntısı vardı.

Çalgıya başlama

Çalgı seçimi

Serdal : Yani senin seçmek istediğin enstrümanların burada kontenjanı dolu olduğu için sen kendin bunu biraz tesadüfi seçtin.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Anladım.

Ö.F. : Öyle söyleyeyim.

Serdal : Memnun musun peki?

Ö.F. : Çok.

Serdal : Şu an ama pişman değilsin.

Ö.F. : Kesinlikle çok memnunum. Çünkü şunu da diyorum yani. İyi ki de diyorum gitar kontenjanı doluymuş da diyorum böyle bir enstrümanı öğrenebilecek bir alan oluşmuş. Böyle bir fırsatım oluşmuş ki bir sene sonra girmiş olsaydım eğer o sene kazanamayıp ta bir sene sonra girenlerin hepsi şu anda 3. sınıftakiler yani gitarla gelenlerin hepsi gitarı aldı. Çünkü kontenjan sıkıntısı olmadı o zaman. Bizim zamanımızda bir hoca vardı. Şimdi iki hoca var.

Çalgıyı sevme

Serdal : Anladım. İyi ki de gitar seçilebilen dönemde gitarı alamamışım diyorsun.

Ö.F. : İyi ki aynen öyle. İyi ki seçememişim.

Serdal : Peki günde ne kadar süre ayırıyorsun çalgı çalışmana?

Ö.F. : Şimdi okul zamanı ayrı oluyor. Tatil zamanı ayrı oluyor yani tatil zamanı işin gerçeği çok fazla çalıştığım söylenemez.

Serdal : Yani genel de okul zamanında.

Ö.F. : Okul zamanında hemen hemen her gün elime alıyorum ve rahat iki saat falan çalışıyorum enstrümanımı.

Günlük çalışma

Serdal : Yani minimum günde iki saat çalışıyorsun. Her gün çalışıyorsun.

Ö.F. : Minimum günde iki saat çalışıyorum. Evet.

Serdal : Tatil zamanlarında bu aksıyor mu?

Ö.F. : Biraz aksama oluyor. Yani yarıyıl tatilinde ya da yaz tatilinde biraz aksama oluyor. Bazen hafta sonu da çalışmadığım zamanlar olabiliyor yani. O da genelde hafta sonları iş durumu falan çalışıyorum çünkü. Bazen fırsatım olmuyor yani.

Ekonomik durum

Serdal : Bu söylediğin tatil zamanları mı?

Ö.F. : Bu söylediğim hafta sonu.

Serdal : Yani okulların açık olduğu zamanlar.

Ö.F. : Okul açıkken hafta sonları da elime alıyorum ama okul kapalı olduğu dönemlerde çok fazla elime almıyorum.

Serdal : Anladım. Günü belli değil yani ne zaman müsait olursan çalışıyorsun tatilde.

Ö.F. : Gibi aynen öyle.

Serdal : Okul açıkken de hafta içi her gün çalışıyorsun hafta sonları da?

Ö.F. : Bazen çalışıyorum. Bazen çalışmıyorum.

Serdal : Çalışma yoğunluğundan kaynaklı.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Peki nerelerde çalışıyorsun daha çok çalgını?

Ö.F. : Şimdi ilk üç sene ben hep çalgımı evde çalıştım. Evde daha kendimi rahat hissediyordum yani. Apartmanda oturuyorum ama yine de sıkıntı olmuyordu. Enstrümanımın sesi de biraz çok çıkıyor ama yinede komşulardan falan bir sıkıntı olmadığı için evde çalışıyordum. Kendimi daha rahat hissediyordum çünkü. Okulda da sadece parmak ısıdırma maksatlı yani derse girmeden önce yarım saat, bir saat falan bir bakıyordum ama o da çalışma olarak değil. Onu daha çok parmaklarımı ısıtma, açma gibi düşünebiliriz.

Çalışma ortamı

Serdal : Okulda çalışmama sebebin nedir? Evde rahat olduğun için çalışıyorsun. Okulda rahat değil miydin?

Ö.F. : Evde çalışmayı daha çok seviyorum.

Serdal : Daha rahatsın çünkü öylemi?

Ö.F. : Okulda da rahatım aslında. Bu senede evde çok fazla çalışmıyorum, okulda çok çalışıyorum. Onun sebebi de son sınıf olduğumuz için biraz daha ders yükümüz azaldı. Okulda çok fazla boş vaktimiz oluyor. Bir enstrüman var oda zaten çello. Yani yan dal olarak piyano falan almıyorum. Sadece ses eğitimi alıyorum. O yüzden okulda çok fazla boş vaktim oluyor. Çoğunlukla okulda çalışıyorum evde gerek kalmıyor o zamanda.

Diğer ders yükleri

Serdal : Şu an ders yüklerin az olduğu için okulda çalışıyorsun.

Ö.F. : İlk üç sene okuldaki ders yükümden dolayı evde çalıştım. Yani okulda diğer mesela piyano olsun, ses eğitimi olsun mesela onlara okulda yoğunlaşıyordum. Çünkü bunlara evde çalışma fırsatım olmuyordu. Yani enstrüman çalışma şeylerini belirli bir sisteme koymuştum. Yani piyano ve şanı okulda çalışacağım, çelloyu evde çalışacağım.

Diğer ders yükleri

Serdal : İlk 3 sene böyle dördüncü sınıfta artık okulda çalışıyorsun.

Ö.F. : Evet.

Serdal : Yoksa okulda çalışmamanın bir nedeni yok.

Ö.F. : Yok kesinlikle. Odalarımızdan yana da bir sıkıntıda yok yani.

Serdal : Peki daha çok hangi saatlerde çalışıyorsun enstrümanını. Evde çalıştığına göre genelde akşam saatleri mi?

Ö.F. : Evde çalışıyorsam akşam oluyor. Okulda çalışıyorsam zaten gün içinde. Bir gün sabah dersimiz oluyor sabah dersten çıktıktan sonra çalışıyorum. Bir gün öğleye kadar dersim olmuyor. Öğleye kadar çalışıyorum.

Serdal : Ne zaman müsait olursan.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Evde akşamları kaç gibi oluyor.

Ö.F. : Dokuz gibi falan.

Serdal : Dokuzdan...

Ö.F. : On bire kadar. On buçuk on bire kadar.

Serdal : Minimum iki saat kadar çalışıyorsun.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Çalgına zaman ayırdığında bir saat tercihin var mı?

Ö.F. : Yok.

Serdal : Müsait olduğum zaman diyorsun.

Ö.F. : Genelde biz de bir de şey vardır yani müzikle ilgilenenler de çalışma isteği. Nasıl diyeyim belli bir saat değil de o an ki ruh hâli de mesela önemli oluyor. Bazen çok boş vaktim oluyor okulda ama ruh hâlim iyi olmuyor, hiç elime almıyorum mesela. Yani saat olarak düşünmüyorum da o an ki ruh hâlim bazen etkileyebiliyor.

Ruh hâli

Serdal : Anladım. Peki senin çalgı çalışmanı olumlu yönde etkilediğini düşündüğün neler var?

Ö.F. : En başta zaten bu iş bir usta çırak ilişkisi ile başlıyor. İlk başta hocanın motivasyonu burada çok önemli tabi ki yani. Bende biraz motivasyonla iyi bir şeyler yapabilecek karaktere sahip olduğum için hocamın motivasyonu her zaman beni olumlu etkiliyor en başından beri.

Hocanın motive etmesi

Serdal : Nasıl etkiliyor mesela hoca senin motivasyonunu?

Ö.F. : İyi yönde yani yaptığın şeyi takdir ettiği zaman. Hatalarımı daha güzel bir dille anlatarak mesela benzetmelerle anlatarak hatalarımı söylediği zaman ben bundan motive oluyorum yani. Ama mesela birazda yaşımın verdiği şeyden dolayı da olabilir. Yirmi sekiz yaşındayım ben. Eğer karşıdan kötü tepki alırsam yani bu beni olumsuz etkileyebiliyor. Sert tepki olarak.

Hocanın yaklaşımı

Serdal : Başka mesela hocalar dışında?

Ö.F. : Hocalar dışında motivasyonumu sağlayan bir şeyler üretmek. Enstrümanla beste yapabilmek diyeyim daha doğrusu mesela. Ya da duyduğum sevdiğim parçaları çalabilmek bunlar hep beni iyi yönde etkiliyor ve daha iyi çalmamı da sağlıyor.

Beste yapmak

Sevilen eserlerin çalınması

Neden? Çünkü bir parça duyuyorum, çalışıyorum. İyi kötü çalışıyorum mesela. Şunu diyorum; şimdi ben bunu iyi kötü çalışıyorum. Birkaç ay sonra ben bunu biraz daha iyi çalmış olacağım. Bir iki sene sonra ben bunu çok iyi çalmış olacağım mesela. Sürekli bu düşünce yani sürekli geliştirebilirim, ben bunu daha iyi yapabilirim düşüncesi beni tabi ki motive ediyor yani daha çok çalışmaya sevk ediyor.

Kendini geliştirme isteği
Başarı

Serdal : Anladım. Yani yeni bir şeyler üretme, yeni bir şeyler çıkarma bu düşünceyle kendini sürekli aslında kendi kendini güdülüyorsun.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Peki bunun dışında her şeyi düşünelim. Atladığımız bir şey olmasın diye söylüyorum başka ne olabilir.

Ö.F. : Başka çok şey olabilir mesela bir film izliyoruz. Ben çok film izleyen biriyim. Filmdeki bir müzik çok hoşuma gidiyor mesela. Diyorum ki ben bunu çalmalıyım. Yani günlük hayatta ki şeylerden biri de bu mesela. Ya da çok duygusal bir anıma denk geliyor mesela. Hemen o duygumu enstrümanla bir şekilde dışa vurmalıyım diyorum mesela.

Film müzikleri

Ruh hâli

Serdal : Yeni duyduğun şeyler senin enstrümandaki şevkini artırıyor o zaman. Daha çok çalışmaya sevk ediyor.

Ö.F. : Kesinlikle. Yani bir de duyduğum müziğin mesela hangi enstrümanla çalındığı da önemli olmuyor mesela. Türk müziği de olsun, Batı müziği de olsun, ne olursa olsun dinleyip de hoşuma gittikten sonra ben bunu çalabilirim, çalıştıktan sonra neden çalamayayım diye düşünüyorum mesela.

Kendine güven

Serdal : Peki başka arkadaşlar, aile, sosyal ortam, hissi durumlar vs. bunların etkisi var mı?

Ö.F. : Yani sosyal durum deyince mesela tabi ki ailenin takdir etmesi de bu konu da önemli yani. Her ne kadar enstrümanım bir batı müziği enstrümanı olsa da yani biraz Kayseri gibi bir yerde mesela genel de aileler çocuklarının bağlama ya da ud, ney, kanun tarzı enstrüman çalmasını istiyorlar. Ama neticede benim çello çalışıyor olmam onlar için bir şey değil yani. Onu da takdir ediyorlar yani.

Takdir edilme

Serdal : Ailen seni kendi enstrümanın konusunda takdir ediyor yani.

Ö.F. : Evet bu da tabi ki daha çok insana şevk veriyor yani.

Serdal : Anladım. Başka peki olumlu var mı aklına gelen?

Ö.F. : Şu an aklıma gelenler bunlar yani. Tabi arkadaşlarımızın da teşviki yani ne kadar güzel çalışıyorsun demesi.

Takdir edilme

Serdal : Onlarında sözleri seni olumlu etkiliyor.

Ö.F. : Tabi ki. Yani biraz kaba bir tabir olacak ama gazla çalışan insanlar olur ya biraz onlardan biriyim yani. Gazı verdikten sonra gerisini arkanıza yaslanın izleyin. Sen yaparsın dedikten sonra yapar o yani.

Serdal : Anladım olumlu etkileri var.

Ö.F. : Evet.

Serdal : Peki olumsuzlara geçelim olumsuz yönde seni neler etkiliyor?

Ö.F. : Valla işin gerçeği yani psikolojik olarak çok olumsuz etkileyen şeyler beni fazla olmuyor yani. Mesela ben okulda konser verdim. Yani birinci sınıftan beri konser veriyorum. Bazı konserlerde performansım çok kötü oluyor yani. Gerçekten çok kötü oluyor. Heyecana da dayalı olarak falan mesela. Ama ben bunu hâlbuki ilk yaşadığımda birinci sınıfta yaşadım. Ama hiçbir şekilde enstrümanımdan soğumadım, kopmadım yani. Olumsuz etkiler çok fazla yok benim hayatımda. Sadece eğer sinirli isem agresif olduğum zamanlar da enstrümanı elime almıyorum yani. Bir de olumsuz etkileyen şey çalışma hayatı oluyor birazda. Ders falan veriyorum mesela özel ders falan veriyorum.

Ruh hâli

Ekonomik durum

Serdal : Ekonomik sıkıntılardan dolayı.

Ö.F. : Evet diyebiliriz. Ama şöyle de bir durumda var yani. Hayatımda yoğunluk olduğu zaman nedense yani yoğunluk olduğunda biraz daha başarılı olduğumu ben öyle düşünüyorum yani. Eğer hayatımda çok fazla yoğunluk olmazsa bu beraberinde tembelliği getiriyor. Herkes için olumlu mu onu bilmiyorum tabi ama benim için öyle mesela. Çok yoğun olmadığım zaman mesela yaz tatilinde ben çok yoğun olmuyorum. Yine çalışıyorum ama çok yoğun olmuyorum ama enstrümanı elime de almıyorum. Yani tembellik olumsuz yönde etkiliyor öyle söyleyeyim.

Yoğun olmak

Serdal : Anladım yoğun olmak seni olumlu etkiliyor.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Tamam. Bazı konserlerde performansının iyi olmadığını söyledin. Yaşadığın olumsuzluklardan bile etkilenmeyip çalışmaya devam ediyorsun.

Ö.F. : Kesinlikle.

Serdal : Bunlarda seni olumsuz etkilemiyor.

Ö.F. : Sinirlendiğim zaman çalmıyorum başka bir şeyi olmuyor yani. Yoksa hasta iken bile ben enstrümanımı elime alabilirim, yeter ki isteyeyim.

Ruh hâli

Serdal : Yani fiziksel sebepler hastalık, uyku, açlık, vücut ağrıları bunlar seni etkilemiyor.

Ö.F. : Yok etkilemiyor kesinlikle. Yeter ki o an içimde çalma isteği olsun.

Serdal : Anladım. Okulun çalışma ortamı hakkında ne düşünüyorsun?

Ö.F. : Okulunda bir etkisi yok yani kesinlikle. Bir sıkıntımız tabi odalarımız da bazen sandalye falan sıkıntımız oluyor yani. Bir de sınav zamanı odalarımız yoğun oluyor. Yani buna da artık yapacak bir şey yok. Şu kadar odamız var yani. Bir sürü odamız var. Bu kadar oda yani birçok yerde yok. Biliyorum da yani birçok ilde okuyan arkadaşlarım var mesela. Antep'te olsun, Sivas'ta olsun, Kırıkkale'de olsun biz onlardan duyuyoruz yani bu kadar çalışma odaları yok. Yani sınav zamanı yoğun olup da çalışmıyoruz gibi düşünceler, o da biraz yani biraz nankörlüğe giriyor. Yani o da artık olacak. Hiçbir zamanda burada çalışmamanın, çalışmamanın da bahanesi olacağını düşünmüyorum. Sabah sekizde geldiğiniz zaman burada bütün odalar boş. Saat ona kadar bu okulun odaları dolmuyor. Yeri geliyor on bire kadar bu okulun çalışma odaları dolmuyor. Akşam dörtten sonra bu okulun çalışma odaları boş oluyor yani. İnsanlar sadece okulda oldukları süre içinde oda bulamadıklarından şikayetçiler ama okulda daha geniş bir zamanı var okulun. Yani sabah sekizde açılıyor, akşam altıya yediye kadar. Ben hiçbir zaman odalardan yana sıkıntı yok ama sandalyeden yana sıkıntı çok çektim onu söyleyeyim.

Fiziksel Koşullar

Serdal : Anladım. Çalışma atmosferi anlamında, odanın mesela kendi yalıtımı anlamında vs. sıkıntı var mı?

Ö.F. : Yok gayet iyi yani yalıtımlardan falan memnunuz. Yan taraftaki bizi rahatsız etmiyor. Üst tarafta ders olması bizi rahatsız etmiyor hiç bir şekilde. Ses yalıtımının gayet iyi olduğunu düşünüyorum.

Fiziksel koşullar

Serdal : Tamam. Sen çalışma ortamı anlamında olumsuz bir sıkıntı yaşamıyorsun.

Ö.F. : Olumsuz yaşamıyorum yani çalışma ortamından.

Serdal : Olumlu.

Ö.F. : Olumlu yani tabi ki.

Serdal : Peki. Mesleki bir hedefin var mı senin?

Ö.F. : Tabi ki. Mesleki hedefim ilk başta öğretmenlik. Ama öğretmenliği şu anda kesinlikle küçümsüyor olarak algılanmasını istemiyorum. Öğretmenliği basamak olarak şu anda. Yani önce öğretmen olup mesleğimi elime alıp geçim derdi geçim sıkıntısı yani. Kafamdan o kaygıyı atıp mesleğimi elime almak istiyorum. Daha sonra müzikte ilerlemek, ilerlemeye de devam etmek istiyorum. Bu iki tane şu anda kafamda düşünce var. Birincisi bir üniversitede öğretim elemanı görevlisi akademisyen olmak. Diğeri de bir senfonide çalmak. Yani sebepleri de şu; normal bir şekilde ilköğretimde falan öğretmen olursa insan genelde enstrümanı köreliyor. Enstrümanım körelmesin diye. Çünkü ben biliyorum enstrümanım ben elime çok fazla alabileceğime zannetmiyorum öğretmen olduktan sonra. Yani gerekmedikçe alacağımı zannetmiyorum. O yüzden bir akademik kadroya girdiğim zaman ya da bir senfoni orkestrasında bir görev aldığım zaman kesinlikle daha çok ilerleyeceğimi düşünüyorum enstrümanımda.

Ekonomik durum

Mesleki hedef (önce öğretmenlik daha sonra akademisyenlik veya senfoni orkestrasında görev alma)

Serdal : Anladım. Yani çalgını geliştirmek istediğin için ondan dolayı akademisyen olmak istiyorsun. Bunun da çalgınla irtibatını kendin böyle kuruyorsun.

Ö.F. : Öğretmenlikten daha yukarıda bir şey düşünüyorum yani. Aynen öyle.

Serdal : Tamam. Peki kendini çalgında ne derece yeterli buluyorsun?

Ö.F. : İnsan yüz senede çalsa hâlâ öğrenecek bir şeylerim var der yani. Önce o konuda haddimi biliyorum yani onu söyleyeyim. Öbür yandan çalgımda iyi olduğumu düşünüyorum. Çok da böyle yani bu konularda işte ben çok iyi çello çalarım, işte ben şöyle yaparım, böyle yaparım falan gibi değil. Bana genelde böyle bir soru geldiğinde, ne derece çalışıyorsun dendiğinde ben beni tatmin edecek kadar çalışıyorum diyorum yani.

Serdal : Yani sendeki tatmin duygusunun bir kıyası var mı? Yani iyi kişilere göre ya da şunlara göre kendi yaptığın bir kıyasın var mı? Ya da tamamen kendi içsel tatmininle mi alakalı?

Ö.F. : Benim tatminim ile alakalı ama şu da var yani her zamanda daha iyisini yapabileceğimin de düşüncesi de var yani. Ben bunu çalışıyorum ama ben bunu çok daha da iyi çalabilirim. Çok daha iyi çaldığımda yine ben bunu çok çok daha da iyi çalabilirim. Yani bu kısır bir döngü yani bu hiç bitmez. Yani demek istediğim sürekli bir öğrenme şeyi var enstrümanım konusunda. Sürekli yani şöyle bir laf vardır. Öğrenmeye başladıkça cahilliğimi gördüm diye laf vardır. Ben öğrenmeye başladıkça cahilliğimi görüyorum ve daha çok öğrenmek istiyorum.

Öğrenme isteği

Kendini geliştirme isteği

Serdal : Kendini yeterli buluyorsun. İçsel olarak kendine yetebileceğini söylüyorsun. Ama bunun da bir sınırı olmadığını, her yaptığından daha da ileriye gitmek istediğini söylüyorsun.

Ö.F. : Aynen öyle tatmin oluyorum ama bir yerde tatminsizlikte yaşıyorum.

Serdal : Anladım.

Ö.F. : Çemberimi sürekli genişletiyorum yani öyle söyleyeyim.

Serdal : Tamam. Peki yetenekli buluyor musun kendini?

Ö.F. : Yok yetenekli bulmuyorum.

Serdal : Sebebi var mı bunun yani neden yetenekli bulmuyorsun kendini?

Ö.F. : Neden yetenekli bulmuyorum? Şimdi yetenekli oluyor olmuş olsam mesela şu anda enstrümanımı çok daha iyi çalardım. Ama yetenekte biraz burada göreceli bir kavram da

yani. Birazcık bir kulağım olduğunu biliyorum. Ama o kulağımın da aslında yetenek değil, sadece müziği sorgulamaktan dolayı olduğunu söyleyebilirim yani. Müziği sorgulayarak ben bu kulağa sahip oldum ya da bir ritim duygusuna.

Serdal : Yani soruları çalgı odaklı düşünürsek çalgıda yetenekli olduğunu düşünüyor musun? Yetenekli olup, olmadığınla ilgili aileden, arkadaşlarından dönütler alıyor musun?

Ö.F. : Tabi ki. Kesinlikle. Herkes yetenekli olduğumu söylüyor. Ama işte ben yetenek kelimesi bana göre ben kendime bağdaştırmıyorum yani. Ben çalışıyorum diyorum yani ne yapıyorsam ben yeteneğimle değil çalışma ile yapıyorum. Çünkü yetenekli olsam bir parçayı çaldığım zaman çok sıkıntı çekmeden hemen çalarım, çokta güzel çalarım. Ama bir parçayı ilk seferde değil de yani on sefer, yirmi sefer, yüz sefer, belki bin sefer çalıştıktan sonra iyi çalabiliyorsam o zaman yetenekli olmuyorum.

Serdal : Sen çalıştığın eserlerde zorluk yaşadığın için yetenekli olduğunu düşünüyorsun.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Ailen, arkadaşların yetenekli olduğunu düşünüyor mu?

Ö.F. : Kesinlikle. Herkes yetenekli olduğumu düşünüyor. Çünkü yani biraz yetenekli olduğumu düşünmelerinin sebebi, çaldığım enstrüman biraz göze aykırı görünen bir enstrüman. Özellikle Kayseri gibi bir ilde yani. Nasıl çalıyorsun falan kocaman enstrüman, boyun kadar enstrüman falan. İnsanlar o yüzden yetenekli olduğumu söylüyorlar ama benimkisi tamamen çalışmak olduğunu düşünüyor.

Serdal : Peki çalgı çalışma süreni etkili ve verimli bir şekilde kullandığını yani iki saat minimum çalışıyorum diyordun. Bu iki saati etkili ve verimli bir şekilde geçirdiğini düşünüyor musun?

Ö.F. : Kesinlikle. Çünkü o iki saati iyi seçerim. Kafamı boşaltmaya çalışırım. Birçok duygudan kendimi arındırmaya çalışırım. Duygudan dediğim olumsuz etkenlerden arındırmaya çalışırım. Günlük yaşamdan iş sıkıntısından, okul sıkıntısından mesela ders kaygısı, sınav kaygısı falan bunlardan kendimi arındırarak çalışmaya başlarım ki o bana verimli olsun. Çünkü

Çalışmaya hazır olma

Zihinsel hazırlık

kafada bir şeyler varken on saat çalışmak bile fayda etmezken, kafa daha boş ve rahat olduğundaki bir saat çalışmanın on saat çalışmaya bedel olduğunu düşünüyorum ve ben bunu kendimde de görüyorum.

Çalışma sistemi

Serdal : Anladım. Yani tamamen kendini çalgıya verebilecek bir şekilde, zihinsel anlamda kendini hazır hissedip iki saat öyle çalıştığın için.

Ö.F. : Bir saat bile benim için yeterli olabiliyor bazen.

Serdal : Peki çalıştığın iki saati verimli geçireyim diye yaptığın başka şeyler var mı?

Ö.F. : İşin gerçeği ilk başta ben çalgımı elime alınca okuldaki parçalarım ya da eserlerime çalışmıyorum. Önce ben bir nefsimi köreltiyorum yani. Önce kendi çalgımdan şöyle bir tat almak için bir nevi parmaklarımı da ısındırmak içinde diyebilirim. Yani önce kendi sevdiğim şarkıları, sevdiğim eserleri o an ne istiyorsa canım önce öyle bir üstünden geçerim. Ondan sonra notayı önüme koyarım çalışırım. Yani buna hemen hemen yüzde elli yüzde elli diyebiliriz. Ben çünkü enstrümanıma okul için ayırdığım vakit bir saatse kendim için ayırdığım vakitte bir saattir. Çünkü biri bana çello çal dediği zaman ben okulda öğrendiğim hiçbir şeyi çalmıyorum. Tamamen kendi duyduğum şeyleri falan.

Sevilen eserlerin çalınması

Serdal : Notalar dedin ya notalardan kastın etütler mi, parçalar mı, o iki saati nasıl geçiriyorsun?

Ö.F. : Bir saatini kendi başıma çalarak yani sevdiğim parçaları çalarak, notalı değil yani notasız olarak duyduğum parçaları çalarak geçiriyorum. Diğer bir saatte notayı önüme alıyorum eserlerime, etütlerime, parçalarım çalışıyorum.

Sevilen eserlerin çalınması

Serdal : Anladım. Peki çalgın ile hangi icracıları dinliyorsun?

Ö.F. : Nasıl?

Serdal : Hangi icracıları?

Ö.F. : Valla İşin gerçeği belli bir idolüm yoktur yani. Herkesten bir şey alma tarafıyım. Belli biri hiç bir zaman da olmadı zaten. Müzikle ilgilenmeden öncede yani hiçbir sanatçıya belli bir hayranlığım olmadı. Hiçbir şarkıcıya ya da hiçbir virtüöze belli bir hayranlığım olmadı. Ama herkesin birkaç parçasını sevmişimdir. Birkaç parçasını dinlemişimdir. O

yüzden icracılık olarak örnek aldığım birileri yoktur yani. Yeri gelir icracılık olarak mesela internette gördüğüm sekiz yaşındaki, dokuz yaşındaki bir çello çalan bir çocuğu da örnek alabilirim yani.

Örnek alma

Serdal : Yani genel olarak iyi çalan, sana keyif veren, çalgı anlamında kendine bir şeyler katabilecek birilerini dinlediğin için isim olarak fark etmiyor.

Ö.F. : Hiç fark etmiyor.

Serdal : Peki bunları dinlemek seni nasıl etkiliyor?

Ö.F. : Şimdi genelde şöyle bir şey oluyor mesela. Bende de zaman zaman olmadı değil yani. Görüyoruz küçük çocuk mesela çatır çatır çalıyor. Yani küçük çocuğun çaldığını ben çalamıyorum diyorum mesela. İnsan ister istemez o konuda bir karamsarlığa düşüyor yani, olumsuzluğa düşüyor ama hiçbir zaman bunun enstrümanıma yansımaya izin vermedim. Çünkü her zaman şu bir gerçektir. Her zaman benden daha iyileri de olacaktır. Her zaman birilerinden de iyi olacağım.

Serdal : Yani duygusal olarak biraz kendini kötü, karamsar hissediyorsun.

Ö.F. : Ama hiçbir şekilde enstrümanıma yansıtmıyorum yani. Takdir ediyorum yani o gördüğüm şeyleri, ne kadar güzel diyorum. Bu yaşta bu kadar güzel çalıyor falan diye ama kıskançlık boyutunda olmuyor kesinlikle.

Serdal : Olumlu etkisi oluyor mu peki? Yani olumsuz bir etkisi olmuyor.

Ö.F. : Olumlu da şöyle yani, direk dediğim şu yani. Bende o yaşta başlamış olsaydım, bende herhâlde yapardım diyorum. Ya da şöyle diyorum bazılarına Allah gerçekten yetenek veriyor. Gerçekten yetenek veriyor yani. Demek ki bu da onlardan biri diyorum yani. Şimdi herkes araba kullanabilir ama herkes Michael Schumacher olamaz mesela. Onlarda enstrümanın Schumacherleri diye düşünüyorum ben yani.

Serdal : Anladım. Peki çalgınla ilgili cd veya kitap gibi yayınları takip ediyor musun?

Ö.F. : Yok etmiyorum çok fazla işin gerçeği.

Serdal : Tamam. Etmemenin bir sebebi var mı özel olarak?

Ö.F. : Yani kitap ya da araştırmacı yönüm çok fazla yoktur benim yani.

Serdal : Anladım.

Ö.F. : Pek ilgilenmiyorum o tarz şeylerle. Bunu da bir eksiklik olarak görüyorum da yani. Keşke ilgilensem takip etsem. Nerde ne oluyor, ne yaşıyor, şu anda dünyanın en iyi çellocuları listesinde kimler var bilmem yani. Ama keşke bilsem yani.

Serdal : İnternet olanaklarını kullanıyor musun? Çalgınla ilgili çalgı videoları falan o tarz şeyler.

Ö.F. : Tabi ki onlar denk geldikçe izliyoruz yani. Ama sadece çalgıya yönelik olarak değil yani. Mesela bir müzik dinlerim ama illa o müziğin benim çalgımla çalınması şart değil. Benim çalgımla çalınan bir müziği araştırmama gerek yok yani. Başka bir çalgıda da çalınmış olsa ben onu yine de dinlerim.

Çalgı videoları

Serdal : Yani çalgınla ilgili videoları o zaman bilerek, seçerek izlemiyorsun.

Ö.F. : Yok yok.

Serdal : Tesadüfi.

Ö.F. : Tesadüfi oluyor.

Serdal : Anladım. Peki kendin cd ya da kitap gibi şeyleri takip etmiyorum dedin. Bunlarda mı eline tesadüfi geçiyor? Ya da arkadaş ortamında paylaşımlarla mı oluyor? Ya da hiçbir şekilde mi?

Ö.F. : Yok. Tesadüfi geçiyor. Yani bir yerde mesela oturuyorum müzikle ilgili bir dergi olmuş oluyor mesela, oradan bakıyorum inceliyorum yani. Çok fazla işim olmuyor. Ama şunu söyleyeyim müziğe ilk gitarla başlamıştım ve gitarı cd'lerden öğrenmiştim.

Serdal : Anladım.

Ö.F. : Yani enstrümantal müzikler öğrenmiştim ben o cd'den. Eğitim cd'siydi o ve o cd'den öğrendiğim müziklerle ben bu okulu kazandım.

Serdal : Çello ile ilgili çalgı videoları ya da cd'leri onlar tesadüfi mi geçiyor?

Ö.F. : Eğitim cd'si falan hiç geçmiyor zaten elime de yani. Çalgı videoları tesadüfi oluyor yani.

Çalgı videoları

Serdal : İyi icracılar olur, onların videoları olur, o tarz şeyler ya da albüm çıkarırlar.

Ö.F. : Denk geldikçe izliyoruz bir de şöyle bir şey oluyor. Okuldaki derste çaldığımız bir parçayı mesela, deşifre aşamasını bitirdikten sonra karakterini biraz daha iyi anlayabilmek için o parçayı kimler icra etmiş. Şöyle bir internette araştırıyorum, farklı icracılardan dinliyorum. Kendime göre ortak bir karakter belirliyorum diyebilirim.

Farklı icracıları dinleme

Serdal : Anladım o zaman internet olanaklarını kullanıyorsun aslında.

Ö.F. : Tabi ki kesinlikle.

Serdal : Peki alanınla ilgili konserlere gidiyor musun?

Ö.F. : Okulumuzda zaten konserlerimiz oluyor.

Serdal : Çelloyla ilgili ya da alanla ilgili yani çalgı ile alakalı biraz.

Ö.F. : Yani izleyici olarak mı?

Serdal : Tabi izleyici olarak.

Ö.F. : İzleyici olarak tabi ki yani mümkün olduğunca gitmeye çalışıyorum. Ama çok fazla elimde olanak, imkân varken çevremde mesela çok fazla konserler olurken ben bunların yüzde yirmisine katılıyorum diyebilirim yani. Bunu da biraz şeye yoruyorum. Yine çalışma hayatı, iş hayatı. Çünkü okuldan sonraki saatlerim genel de çalışmakla ve hafta sonlarım genelde çalışmakla geçtiği için, her zaman vakit ayıramabiliyorum. Ama okulumdaki konserlere falan hep giderim yani.

İzlenen konserler

Ekonomik durum

Serdal : Anladım. Çalgınla ilgili konserlere gidiyorsun yani.

Ö.F. : Tabi. Çalgıyla ilgili olması da şart değil yani. Nasıl diyeyim mesela bir keman konserine de giderim ben.

Serdal : Anladım.

Ö.F. : Bir senfoni konserine de denk geldikçe giderim.

İzlenen konserler

Serdal : Anladım yani bağlantılı.

Ö.F. : Bağlantılı yani illa çello olacak diye bir şey yok.

Serdal : Bunlar seni nasıl etkiliyor?

Ö.F. : Kesinlikle iyi etkiliyor yani. Oradaki insan ister istemez sunu düşünüyor yani. Oradaki bende olabilirim bir gün düşüncesi kesinlikle olumlu yönde etkiliyor.

İzlenen konserler

Örnek alma

Serdal : Peki çalgının üst düzey icracılarından tanıştığın veya tanışma hayalini kurduğun kişiler var mı?

Ö.F. : Pek yok yani. Türkiye’de zaten bu çalgıda çok adı bilinen çok fazla kişi yok yani. Bir Özer Arkun var onu biliyorum yani. Bir hayranlığım olmuyor işte kimseye yani. Belli bir şunun gibi çalmalıyım diyebileceğim bir insan olmuyor ki, bunu da doğru bulmuyorum yani. Ben şunun gibi çalmalıyım demek yanlış. Çünkü gün gelecek onun gibi çaldıktan sonra artık o zaman senin çalgın duracak yani. Ben bunu savunuyorum yani. O yüzden herkesten bir şeyler almayı savunuyorum.

Örnek alma

Serdal : O zaman çalgının üst düzey icracılarından tanıştığın veya tanışma hayalini kurduğun kimse yok.

Ö.F. : Yok kimse yok.

Serdal : Böyle bir şey olmadığı içinde onların seni etkileme durumu var mı?

Ö.F. : Yok. Tabi ki yani diyorum ya bir sekiz yaşındaki çocuğun videosu bile beni etkileyebilir yani. İlla o etkileyecek diye bir şey yok yani.

Örnek alma

Serdal : Anladım illa üst düzey bir icracı olması gerekmiyor.

Ö.F. : Hiç gerek yok.

Serdal : Herhangi bir iyi çalan kişi seni etkiliyor. Onun sana etkisi nasıl oluyor?

Ö.F. : Olumlu. Çalışırsam bende yaparım diyorum. Neden olmasın diyorsun.

Serdal : O da çalışma azmini artırıyor.

Ö.F. : Aynen öyle.

Serdal : Peki çalıştığın zamanların verdiğin emeğin karşılığını aldığını düşünüyor musun?

Ö.F. : Kesinlikle.

Serdal : Ne gibi dönütlerle alıyorsun bunu?

Ö.F. : Şimdi en başta yani enstrümanda kesinlikle ben not olayını falan düşünmüyorum. Not üzerinden enstrümanıma çalışmıyorum. Ama insanların beğenmesi, hocaların beğenmesi falan. Yani beğeniyorlar bunu dile getirdikleri zaman da yani insan tabi ki daha çok enstrümanına düşüyor yani. Üstüne düşüyor.

Hoca beğenisi

Sosyal çevrenin beğenisi

Serdal : Yani hocaların bunu dile getiriyor ondan dolayı.

Ö.F. : Dile getiriyor aynen öyle. Arkadaşlarım dile getiriyor, ailem dile getiriyor mesela.

Serdal : Bu şekilde alıyorsun.

Ö.F. : Aynen öyle. Yani her zaman karşılığını aldığımı düşünüyorum. Mesela çalıştığım iş yerinde bazen benim videolarımı falan resmi sitesine koyuyorlar çalıştığım yerin. Orada eğitmenlik yaptığım için yani reklam amaçlı birazda. Mesela sosyal medyada falan mesela o videolara gelen yorumlardan beğenilerden falan da o şekilde de alıyorum karşılığını.

İnternette sosyal çevrenin beğenisi

Serdal : Peki Ö.F. ben çok teşekkür ederim sana.

Ö.F. : Ben teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Serdal KILINÇ
Uyruğu: Türkiye (TC)
Doğum Tarihi ve Yeri: 24 Mayıs 1988, Kayseri
Medeni Durumu: Evli
Tel: 0535 565 35 08
email: ser.dal@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	EÜ Güzel Sanatlar Enstitüsü	...
Lisans	EÜ Güzel Sanatlar Fakültesi	2012
Lise	Kayseri İstikbal Lisesi	2005

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2012-Halen	MEB	Müzik Öğretmeni

YABANCI DİL

İngilizce